

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
Első sorban 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Éjeltér pótló sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, július 15.

Mai számunk főbb közleményei:

- Gyors tempóban.
- Üres padok előtt.
- Az aradi egyetem ügye.
- Megvádolt műszaki tanácsos.
- „Szabadalmazott gazemberek.”
- Ferenc Ferdinánd a radnai zárdáért.
- Az elzúllott anya.
- Öngyilkos kísérlet a szegedi korszón.
- Romániai lapok Tisza beszédéről.
- Egy leánykereskedő üzelmel.
- Tarkaságok.

Egy különvéleményről.

Arad, július 14

Tisza István gróf tegnapi fenomenális beszédét az egész magyar sajtó osztatlan elismerése követte. Ezt a parlamenti eseményt sokan úgy fogják fel, hogy előzménye egy már elkészített nagy akciónak, mely a magyarságnak a nemzetiségekkel való állandó békéjét lesz hivatva megpecsételni. Mások valami készülő külpolitikai fordulat előzményeként fogják fel a Tisza gróf beszédét, de körülbelül az egész monarchia közvéleménye megegyezik abban, hogy amikor a király és a magyar nemzet közötti béke helyreállítása a legváltóságosabb időben ténylegesen sikerült, Tisza István gróf elkövetkezettnek látta az időt arra is, hogy most már kibéküljön a nemzet az ő belső ellenségeivel. Es amikor Tisza István grófnak ezt a beszédét jelentős történelmi eseményként üdvözli mindenki nemcsak az országban, nemcsak az egész monarchiában, hanem még a

beszédben sokszor aposztrofált balkánállamokban is, előállott egy magyar sajtóorgánium, melynek mély tudásáról és éleslátásáról ismertegyik publicistája szigorú kritikát mond erről a hatalmas beszédéről.

Jászi Oszkár mondja, hogy a Tisza István gróf beszéde antiliberalis és hogy ez a beszéd a nemzetiségi kérdést a leglényegtelenebb oldaláról vette vizsgálat alá. Miért antiliberalis? Azért — mondja a kritika — mert Tisza István gróf a nemzetiségi kérdésre azt a receptet alkalmazza, mellyel politikai kuruzslók oly soká, a szociálizmust akarták meggyógyítani: a munkaadók erkölcsi fogyatkozásait orvosolni kell, az agitátorokat pedig be kell csukni. Miért a leglényegtelenebb szempontok azok, melyekről Tisza gróf a nemzetiségi kérdést vizsgálat alá vette? Azért, mert Tisza gróf megfeledezett számításában ezen kérdés egyetlen nagy és fontos tényezőjéről: a nemzetiségi népről.

Jászi Oszkárnak nincs igaza. Ezt Tisza István gróf beszédéből vett idézetekkel lehet bizonyítani. Jászi Oszkár a liberálizmus és demokrácia fanatikusa elfogult és önmaga esett abba a hibába, mellyel Tisza István gróf beszédét megvádolja. Mert nem igaz, hogy Tisza István gróf a nemzetiségi kérdést merőben közjogi és uri szemmel nézi, ellenben az az igazság, hogy Jászi Oszkár semmit egyebet meglátni nem akar, csak éppen a

nép szociális bajainak becsületes orvoslását keresi.

Hogy Tisza István gróf szintén keresi a nép szociális bajainak becsületes orvoslását, ezt Jászi Oszkár nem akarja észrevenni és ez a hibája az ő birálatának. Tisza István gróf számtalan beszédben hangsúlyozta azt, hogy a nemzeti munkapárt a nagy néptömegek életérdekeit óhajtja felkarolni. Senkinek sem lehet joga ahhoz, hogy Tisza István gróf ily irányu nyilatkozatainak az őszinteségét kétségbe vonja. Ezen a nagy, nemes nézőponton kívül azonban más látószögek is vannak és ha Tisza István gróf a nemzetiségi kérdést, nem tisztán csak a nép szociális érdekeinek szempontjából igyekszik megoldani, ezért Tisza István grófot antiliberalizmussal megvádolni nem lehet, mert az olyan világos látású és éles elméjű politikus, mint amilyen Tisza István gróf a liberálizmusnak ellensége sohasem lehet, nem lehet Tisza a liberálizmus ellensége, hiszen neki éppen azért vannak politikai ellenfelei, azért vannak politikai ellenségei, mert a szabadelvűség legváltóságosabb idejében is a liberálizmus telkent bajnoka, apostola volt Magyarországon.

De Tisza István gróf, aki ezuttal nem a szociális politikáról, nem a közigazgatás hiányosságairól beszélt, hanem beszédének egyetlen témája a nemzetiségi kérdés volt, éppen nem vádolható azzal, hogy megfeledezett a népről a nemzet kedvéért, vagy hogy a kérdést azzal a bizonyos re-

Melyik az igazi?

*

Napok óta figyelte egymást a két leány. A komolyatbik finom szótlanúsággal, a fiatalabb tüntető gyűlölettel kutatót a valóság után. Mind a kettő azt a látszatot akarta kelteni, hogy a gondolatvilága uszta, hogy a lelke nyugodt, pedig alapjában véve mindkettő lelke erősen küzdött a nyugtalansággal. Az egymás iránti gyűlöletük napról napra fokozódott, a lelkük mélyén heves, néma harc fejlődött, de azért külsőleg iparkodtak megtartani azt a látszatot, mintha közöttük a legőszintébb barátság lenne.

Nóra az idősebb meg is tudta tartani mindig a kellő egyformaságban ezt a látszatot, Liza a fiatalabb azonban nagyon gyakran tanujelét adta, hogy már terhese van a néma harc és tüntetően érezte társnőjével, hogy a győztes ő lesz!

A két leány egy irodában volt alkalmazva. Egyszerre foglalták el gépirónói állásukat és kezdetben a legjobb barátságban voltak, míg egyszer közbe nem jött valami, jobban mondva: „valaki”...

Ez a „valaki” Barna Jenő volt, aki a mellettük levő szobában dolgozott mérnöki minőségben. Fiatal ember volt és mint ilyen gyal-

ran eltréfált a leányokkal, mely tréfát Liza, az ő tizenhat esztendő s lelkével „szerelemnek” tulajdonította. Még pedig az ő irányában tanúsított szerelemnek... Mert hát csak a mérnök inkább hajlik az ő tizenhat esztendő s vig kedélye felé, mint a tőle négy évvel idősebb csöndes Nórához. Szóval Liza abban a szent meggyőződésben élt, hogy a mérnök kizárólag neki akar imponálni...

Ekkor még jóba volt a két leány.

Történt egyszer, hogy Liza 1 órai késéssel, kacagva rohant az irodába.

— Olyan érdekes... igazán olyan érdekes kis história... Képzeld, képzeld csak két fiatalember kiért ide...

Az arca majd kicsattant a pirosságtól s líhegve folytatta:

— Tudja ugy történt, hogy ebéd után kimentem a faszorba regényt olvasni. Leültem egy padra és mellém ült két fiatalember. Folyton engem fixiroztak. Azt hiszi, tudtam mit olvastam. Szó ide, szó oda, a dolognak vége az lett, hogy megismerkedtem velük. Olyan heroig fiók. Az egyikbe fűlig szerelmes lettem.

Most közelebb hajolt Lizához és nevetve kérdezte:

— Maga kibe szerelmes? Mondja, magának ki az ideálja?

Es Nóra az őszinte, nyílt szavú Nóra most se tudott nem őszinte lenni s halkán, lehúnyt szemhéjjal rebegte!

— én Barna Jenőt szeretem.

Lizának e percben elszórt képzelete elől a két „herceg fiók”, még abból is kiábrándult, akibe szerelmes lett és szemében valami gyöngédűien, vad kifejezés jelent meg. Már nem kacagott, ehelyett olyan szemmel nézett társnőjére, mint aki valami megbotránkozott dolgot követett el ellene... Szólni semmit sem szólt, azonban ez a némasága annál többet megmagyarázott Nórának...

Es itt kezdődött a néma harc.

A telefon a mérnök ur szobájában volt és Lizának minduntalan dolga akadt odabenn. H.L a nagynőjének, hol egy barátnőjének kellett „sürgősen” telefonálnia.

Egy alkalommal kipirult arccal jött ki a mérnök szobájából és valami kaján mosoly sugárzott ki szeméből, mialatt inceskedő dicsőkövései sugta Nórának:

— A mérnök rám nevetett. De hogyan! Ha látta volna...

Nóra egy nagyot nyelt. Ennyiből állt a válasza Liza szavaira. Hanem helyett szívében orgiákat ült a keserűség és a pirtól kezdve „ellenséget” látott fiatal társnőjében.

cepttel szeretné orvosolni, melylyel egyes kuruzslók a szocializmust gondolták meggyógyíthatónak, — mert hiszen Tisza István gróf ezeket mondta:

— A magyar állam, a magyar nemzet feladata kettős; szembe kell nézni, szembe kell szállani egyfelől kéréseivel szigorral az igazságokkal és az igazgatókkal és másfelől a joztiszteletnek, a méltánnyal, a becsületnek legmesszebbmenő, testvéries méltányossági érzetével felkarolni, istápolni nem magyarjku polgártársaink minden megengedett törekvéset, minden jogos érdekét.

Vajjon lehet-e, szabad-e erre a nyilatkozatra rásütni az antiliberalizmus bélyegét? De mondott még mást is Tisza István gróf és voltaképpen ez az, ami beszédének, céljának, lelkének liberalizmusát jellemzi:

— Igenis álljanak elő ez ország románságának hivatott vezérei, álljanak elő mindazzal, ami a lelkükön fekszik, álljanak elő mindazzal, ahol jogos érdekeik, jogos kívánalmaik gondozás terén tehetünk valamit és akkor közös egyetértéssel, együttes erővel teremtjük meg biztos alapjait egy olyan testvéries egyetértésnek, amelyért érdemes is áldozatot hozni és amelyért szívesen is fog a magyar nemzet áldozni. A magyar nemzetet az ámitásnak az igazságoknak, a gyülekezősnek szavával engedékenységére nem fogják bírni, de igenis, jöjjenek végre egyszer nyíltan, bátor gondolat nélkül, férfias bátorsággal, a testvéries egyetértés szavával, helyezkedjenek rá hátsó gondolat nélkül a magyar politikai nemzet egységének gondolatára, jöjjenek be, igenis, az egyenjogúság alapján, nem mint külön csoport, nem mint ellenséges had, de mint a magyar közéletnek egyenjogu tényezői a mi sorainkba...

Ezeket a nyilatkozatokat illiberálisoknak jellemezni elfogulatlan ember nem merné.

Csodálatos, hogy ez a kritika a leglényegtelenebb szempontoknak tekint azokat, melyekről Tisza gróf a nemzetiségi kérdést vizsgálat alá vette és hogy ezt bizonyítsa, elsorolta azokat a tételeket, melyekkel a nemzetiségi agitátorok az idegen ajku pol-

gárságot a magyarság ellen izgatni szokták.

Nem az önálló Szerbia és Románia dicsőségével maszlagolnak, hanem az a, hogy a nemzetiségi törvényeket a magyarok végrehajtani nem akarják, hanem kiszolgáltatják a nemzetiségi vidékeket az uri atyafiság önkényének és így tovább. Ismeretesek ezek a beszédek, nem akarjuk azokat itt részletesen elsorolni, de igazán lehetetlen megérteni, hogy Jászi Oszkár miért gondolja, hogy a nemzetiségi kérdésnek éppen ezek volnának a sarkpontjai. Hiszen, ha Szerbia és Románia dicsősége a szerb és román nép lelkében nemzeti érzéseket nem fakasztana, nem is volna nemzetiségi kérdés Magyarországon. Mindaz, amit Jászi Oszkár a nemzetiségi kérdés lényegéneként igyekszik feltüntetni, nem egyéb, mint a természetes következménye annak, amit Tisza István gróf a nemzetiségi kérdés lényegéneként megállapított és Tisza István gróf éppen ezeket a következményeket akarja most lenyesni a nemzetiségi kérdésről, azért hívja fel az idegen ajku polgárság hivatott vezéreit arra, hogy sérelmeiket mondják el őszintén és minden hátsó gondolat nélkül, mert a magyar nemzet ezeket orvosolni hajlandó.

Gyors tempóban.

A képviselőház ülése.

Távirati tudósítás.

Budapest, július 14.

A felirati vita iránt az érdeklődés változatlanul lanya. Különösen most, hogy Tisza István gróf elmondotta beszédét, alig járnak a képviselők a Házba. Nagyon megritkult padosorok előtt mondják el a szónokok észrevételeiket, kívánságaikat. A vita ma már gyorsabb tempóban haladt, ma négy képviselő beszélt. Nem lehetetlen, hogy szombaton, vagy a jövő hét elején a vita véget ér. Ugy látszik, hogy az ellenzék vezérei nem forszirozzák a vita nyújtását. Így Jasth Gyula már a legközelebbi napokban elutazik Budapestről.

Az ülésről részletes tudósításunk a következő:

Berzeviczy Albert elnök fél 11 órakor nyitja meg. A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása után az elnök több iratot mutat be, amelyek kiadatnak a kérvényi bizottságnak.

Ezután a bírálóbizottságok tagjainak eskütetele következett, amelyet megelőzőleg felolvassák a házszabályoknak e bizottságok működésére vonatkozó szakaszait. A bírálóbizottságok jelen nem levő tagjai legközelebb teszik le az esküt az elnökségnél.

Mielőtt rátérne a ház a napirendre, elnök a képviselőház naplója alapján utólagos rendreutastja Pozsgay Miklóst tegnapi, Polónyi Dezső beszéde közben mondott ama közbeszólásáért, hogy „majd mindjárt jön a kantar a nyerítés után.” (Helyeslés.)

(A felirati vitához.)

Tüdös János (pártonkiv. függetlenségi) szóval fel elnök. Szóval teszi debreceni választási beszédét, a melyben ez becsülésreméltó ellenfeleket kívánt. Szerenssére nem vette magára ezt a függetlenségi párt, de nem ártana, ha Tisza ezt a figyelmeztetést most a parlamenti harcok alatt saját pártjának erőteljesebb fiatal tagjaival szemben is érvényesítené. Reflektál Várady Zsigmond tegnapi felhívására, hogy hagyja abba a baloldal a felirati javaslat feletti vitát. Az ellenzék nem akar obstruálni, őt felirati javaslat van, melyhez kormányparti oldalról négyen, az ellenzék részéről pedig vele együtt heten szóltak hozzá. Ez nem olyan nagy szám. Ne siessen Várady a nemzeti munkával: lesz még módja annyit szavazni és megszavazni, hogy maga is megelőgeli.

Felkiáltások balról: Ugy van! Helyes! (Derűtség.)

Tüdös János: A felirati vita nem felesleges, az eszméknek tisztázódnok kell. De miért nem érintette Várady a választójog kérdését, a melyben az ő és Issekutz felfogása közt olyan nagy különbség mutatkozik. Várady az általános, titkos, egyenlő választójog exponált hibe...

Felkiáltások balról: Előharcosa!

Tüdös János: ... és erről mégse nyilatkozik, pedig erre kívánosi az ország. A Justh párt feliratát fogadja el és ezt azzal indokolja, hogy a kormánypart felirati javaslatának állításait kétségbe kell venni. A trónbeszéd és a választójog megfelel a kormánypart hivatalos elismerésének, ha a nemzeti munkának a császár akarat feltétlen végrehajtását nevezzük, minden ellenszolgáltatás nélkül. A trónbeszéd rendezni kívánja a bankügyet, a többség felirati javaslata pedig csak akkor kívánja az önálló bankot, ha ezt az ország hangulata kívánja.

Tisztán látta Nóra, hogy amióta oly ügyetlen őszinteséggel elárulta szívének titkát, azóta Liza, mint valami romboló hatalom áll előtte. Utjában áll épp akkor, mikor a mérnök már majdnem szerelmi vallomásokot tesz neki, mikor minden szavával azt árulja el, hogy szereti Nórá. És ime közbelép ez a csitai lány, aki mindenképpen arra törekszik, hogy elhidegítse a mérnököt tőle. De Nóra úgy tett, mintha nem látta semmit, mintha nem venné észre a leány raffineriáját...

Egy másik alkalommal gonosz inceselkedéssel sugta Liza társnője fülébe:

— Képzeld, a mérnök megcsókolt... Ne csodálkozzék rajta. Milyen tüzes volt a csókja! Még most is égeti az arcomat...

Nóra eltakarta arcát, majd kezéhez szorította ajkát, hogy véletlenül ki ne törjön belőle egy siralmas szó... Most már öldöklő hatással volt rá ez a viselkedés.

Igazat beszél vajjon ez a leány? Vagy csak őt akarja kizárni? A mérnök csakugyan megcsókolta volna? Ez lehetetlen. Hisz nem is oly régen, a férfi erősen hangoztatta, hogy csak egy lányt tudna igazán szeretni és ez: Nóra. És Nóra e perctől kezdve azon volt, hogy a mérnökkel megértesse magát, hogy kifejlődjön közöttük az a lelki harmonia, mely összekapcsolja erősen a szíveket.

Nóra úgy érezte, hogy napról napra közelebb jut a mérnök szívéhez. Látta, hogy az alázatteljes, finom viselkedésével mennyire ki-

tünteti őt és érezte, hogy valami magasztos áhitat lebegett tekintetében, valahányszor vele beszélt.

És most ime, jön ez a rövidruhás, eleven ördög, hogy kettézuza az ő jövőjé boldogságát...

— Igazán megcsókolta? — kérdezte Nóra jóskára, halkan, rekedten.

— Nem szoktam hazudni — vetette vissza flegmán Liza.

Nóra nem tudott nyugodni. Alig várta a pillanatot, hogy Liza ismét bemenjen a mérnök szobájába, ami nemsokára be is következett, ismét valami „sürgős telefonálás” ürügye alatt.

Nóra remegni kezdett. Halkan az ajtóhoz osont és a kulcslyukon keresztül figyelt. Liza a telefon előtt állt, mely közvetlen a mérnök íróasztala mellett volt. Kacér mosolylyal pillantott a mérnök felé és még kacérabb mozdulatokat tett. És ekkor a mérnök nevetve felkelt az íróasztala mellől. Liza mellé lépett, végigsimította annak arcát, haját, nyakát, majd átölelte és végül erősen, merészen megcsókolta...

A mellettük levő gyártelepen hat órát fújtak, ami annyit jelentett, hogy vége a hivatalos óráknak.

Támolyogva indult hazafelé. Mikor kiért a kapuba, valaki utána kiáltott. A mérnök volt.

— Nórácska... várjon Nórácska... Alig várom, hogy beszéljek magával. Hogy vallomást tegyek.

— Vallomást? Hogyan... hogyan mondja? — hüledezett Nóra.

— És magának ez oly meglepő? Szeretem magát Nóra...

— Engem? Maga szeret engem? Ez nem igaz! Kereken letagadom ezt én...

— Miért?

— Mert más szeret... Igen, más szeret. Láttam ma délután... Láttam, amikor megcsókolta. Láttam...

— Tudom, mire és kire gondol.

— Nos és ezek után most az én lelkemmel akar játszani? Az én szívemet akarja guny tárgygyá tenni... Igen?...

Egy sötét utcába értek. A mérnök megállt. Elgondolkozva, komolyan nézett a leányra és értelmes, finom hangon szólt:

— Mit gondol Nórácska a szerelem megnyilvánulása a fékezetlen, szabad viselkedésben rejlik? ... Mi férfiak sokszor nagyon merészek vagyunk, de akivel szemben e merészséggel élünk, ott nincs — tisztelet. A kit pedig nem tisztelünk, ott a szerelemnek az árnyéka sem lebeg... Onnel szemben soha sem merem volna megselekedni ezt, mert magához egész más lélekkel közelédek, magát — becsülöm. Érti, mi rejlik e szóban...?

Nóra finoman, gyöngéden emelte szeméit a férfire és e parabon csak az okozott nála nyugtalanúságot, hogy az a másik leány nem hallotta e szavakat...

Lia.

Hantos Elemér: Ha ez!

Tüdös János: Nagy szerényen jegyzik meg azt, hogy „ha ez”, de az esetben, ha bekövetkezik a készfizetések felvétele, akkor is meghosszabbítják a bankszabadalmat.

Felkiáltások balról: Ugy van!

Tüdös János: A válaszfelirat és az ország közvéleménye közt nagy ellentét van. A kormánypart felajánlja a katonai követeléseket és csak szerényen reméli, hogy az 1903. évi katonai program végre fog hajtatni. A paritás kérdését fejtegeti, kérdi, hol az udvartartás, a királyi család, a magyar királyi hercegek, a paritásos külképviselet gazdasági és diplomáciai téren? Hol van hát a felirat által annyira emlegetett értelmi és érzelmi egység? (Helyeslés.)

Tisza januári főrendiházi beszédét, melyet epochális jelentőségűnek tart, boncolgatja. Ez a becsületes, nyílt, őszinte reakció megnyilvánulása volt, ellentétben a miniszterelnök azaap délelőtti nyilatkozatával.

Kelemen Samu: Ez az a nagy összhang? (Zaj.)

Tüdös János: A mai 67-es politikai konzervatív közjogi, kulturális és gazdasági szempontból, ezzel szemben a 48-as program tartja fenn a radikális szabadelvűséget. Követeli a népoktatás államosítását. (Helyeslés.) a gyengék védelmét, nemcsak a jogi, hanem a teljes társadalmi egyenlőséget is. (Általános helyeslés.)

(Keresztény-szociálista szónok.)

Glesswein Sándor: A trónbeszédből reményt merített, hogy politikai életünk a progresszivitás irányában halad. Ezt kellene megragadnunk, holott a többség felirati javaslata retrográd irányzatot képvisel. Nem kicsinyeli le a konzervatív elemet, mert arra a politikai életben szükség van, mint a levegőben az oxigén mellett a nitrogénre, de nem szabad azt hinni, hogy ez az éltető elem. A konzervativizmusban visszatekintést lát a régi szabadelvű irányra. Ne játszunk a szavakkal.

Igaz, a liberalizmus a régi évtizedekben nagy szolgálatot tett, de ha engedünk neki, a zsarnokság igazi támogatója lesz. A társadalmi osztályok közt egyre omlik az összetartás. A modern politika megkívánja, hogy az önző irányzat mellett a szociális irányzat erőre kapjon. Ennek a hangsúlyozását nélkülözi a felirati javaslatban, mert míg az céloz erre, a felirati javaslat süket füleket mutat ennek.

A politikában nem barátja az egyoldalú gazdasági fejlődésnek, ugyszintén a közjogi vitáknak sem. (Helyeslés.) A szociálpolitika nagy fontosságát említve, nem térhet ki Tisza István gróf keddi beszéde elől, a melyben, sajnos, nem volt szó a nemzeti kérdés szociális oldaláról. A hol elmérgesedik a nemzetiségi kérdés, ott sokszor az elhanyagolt szociális politika az ok.

Tisza békés szándékait veszedelmes fegyverszemetnek tartaná. Ne a külföldet mutassuk esábitó példának nemzetiségeink előtt, hanem a belső viszonyokra igyekezzünk figyelmüket felhívni. Szakítani kell az ugynevezett szabadelvű nemzetiségi politikával, a mely mindig csak az erőseknek kedvez.

Ritter a választójog reformjának kérdésére. Igazi szociális politikát csak úgy folytathatunk, ha ennek megfelelő választójogunk van. Támadja a plurális választójogi tervet, feltétlenül kívánja a titkosságot, a mely Európaszerte diadalmaskodott. Az általános titkos, egyenlő választójog híve (Eljenzés) és kifogásolja, hogy ezt elhanyagolja a kormánypart. A titkossággal megszűnének a választási visszaélések, megszűnnék, hogy a kerületeket takarítsák.

Kelemen Samu: Rendes árfolyamunk van. (Zaj. Elnök esenget.)

Glesswein Sándor: Megszűnne, hogy a választóknak árfolyamuk lenne. Angliában a választási költségek nyomdafestéknél keresztül folynak el, nálunk pedig pálinka alakjában egyenesen a választók torkába ömlenek. Egy választási iskolája a visszaéléseknek és erköletelenségnek. Hiába itt a pap és tanító szava, az első választás mindent elront. A néppárt felirati javaslatát fogadja el.

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után

(A nemzetiségek.)

Kelemen Samu szólal fel a felirati vitához. A nemzetiségi kérdést tárgyalja Tisza beszéde nyomán. A beszéd melléköljia — ugymond — a koalíció nemzetiségi politikája ellen intézett támadás, másrészt pedig a kormány egyik tagja ellen irányul, az ellen, akitől Tiszát súlyos ellentétet választják el. A kormány békés akciót kezd a nemzetiségekkel és Tisza ugyanekkor erős rendőri intézkedéseket, politikai pöröket sürget, amelyekkel pedig a kérdést megoldani nem lehet. A nemzetiségi pörök száma oly nagy, hogy a terén vezetünk Európában. (Helyeslés balról és a középén.) A legutóbbi 3 és fél év alatt 648 politikai igazgatási pört indítottak meg, vagyis minden második napra esik egy ilyen pör. Ezek közül 349-et szüntettek meg. Elsősorban a nemzetiségek képviselőivel kell tárgyalnunk.

— Ugy van! — kiáltják a nemzetiségek. Kelemen Samu áttér a trónbeszéd nyomán a kormány feliratára s ezzel fejezi be beszédét.

(Bánffy beszéd.)

Bánffy Dezső: A többség felirati javaslatában nem látja azt a liberális és demokratikus politikát, amely nélkül az ország fejlődése nem képzelhető. Külön felirati javaslatot nyújt be, s kéri annak felolvasását.

A felirati javaslat elsősorban szükségesnek tartja az ex-lex mielőbbi megszüntetését. Szükségesnek tartja a bankügy olyan rendezését, hogy 1917-ben az önálló bank működésben legyen. (Élénk helyeslés baloldaltól.) Az átmenetet pedig a készfizetések felvételével kell biztosítani. A választójog dolgában az általános, egyenlő, titkos választói jogtól várja a felirat a nemzet jövőjének s a dinasztia hatalmának biztosítását. A birtokpolitikája szerint tarthatatlan minden kötött birtok és latifundium, amelyek a népet koldusbotra juttatják és a szaporodását megakadályozzák. A közigazgatás reformja az önkormányzati jog megóvásával valószínű meg. A felirati javaslat hangoztatja végül, hogy a parlament egységes működése csak úgy képzelhető, ha nemcsak áldozatokat hoz, hanem a nemzet jogos kívánságait is érvényesítheti.

Bánffy Dezső báró felirati javaslatát ki nyomtatják s a Ház tagjai között szétosztják.

Huszár Károlynak a Ház megadta az engedélyt, hogy beszédét holnap mondhasssa el.

Az ülés háromnegyed 2 órakor ért véget.

Üres padok előtt.

— A közgyűlés második napja. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 14

Meglátszik a törvényhatósági bizottság képe, hogy ma nincsen választás. A tegnapi zsufolt padosorokban csak úgy lézengett az a 30-40 ember, aki fáradságot vett magának a mai gyűlés meglehetősen unalmas programjának meghallgatására. Unalmasan, vontatottan foly le az ülés és csak Avarffy Imre dr. felszólalásai hoztak némi derűtséget a hangulatba, a kinek hol a trágyakészítés ellen voltak kifogásai, hol pedig a városi tűzoltókat akarta szabadságra menésük előtt bizottságilag felülvizsgáltatni. A legjelentősebb programszám, a cukorgyár kérdésében elmaradt az érdemi vita. Fél hétre így sikerült a 66 pontból álló tárgyszorozatnak a nyakára hágni.

Az ülésnek ezek voltak a kiemelkedőbb mozzanatai:

(Kertészeti iskola.)

A gazdasági szék azt javasolja, hogy a vesztőhelyi telek 180 holdjából harminc holdat hasítsanak ki bolgár kertészet céljaira. Varjassy Árpád tanfelügyelő indítványozza, hogy tegyenek lépést egy kertészeti iskola felállítására. A kultuszminiszter az ingyen tanerőt kilitásba helyezte, munkasertőt pedig könnyen kaphatnak a lelenekésből. A jelen gyermekeket kertészekké fogják kiképezni. A közgyűlés Domonkos Lajos és Múlek Lajos dr. felszólalásai után elhatározta, hogy bizottságot küld ki a kérdés előkészítésére.

(A jövő évi autóbussz felesleg.)

Az autóbussz felügyelő bizottság betérjeszti az üzem jövő évi költségvetés előirányzatát. E szerint 1911-re 28000 korona felesleg mutatkozik. A tanács azt javasolja, hogy ebből a feleslegről 10000 koronát a nyári karosszériák költségeinek fedezésére, a fennmaradó 18000 koronát pedig a tőke amortizációjára fordítsák. Múlek dr. kifogásolta, hogy láttatlanban akarják elfogadtatni a javaslatot, mire Lőcs Rezső felolvasta a kimagaslóbb tétéleket. A javaslatot kiadták az autóbussz bizottságnak.

(A „Munkás Otthon” telke.)

Az aradi szervezett munkásság azzal a kérelemmel fordult a közgyűléshez, hogy egy „Munkás Otthon” céljaira az Óvár-téren 400 négyszögöl területet engedjen át. A beadványban leírják, mily kulturális célt fog szolgálni az Otthon a munkásság műveltségének emelése által. 2000 kötetből álló könyvtárral akarják felszerelni a díszes egyemeletes épületet. A tanács javaslatára a közgyűlés 200 négyszögöl területet engedett át a munkásságnak az Óvár-téren azzal a kikötéssel, hogy az Otthont három éven belül felépíteni tartoznak.

(A cukorgyár ügye.)

Lőcs Rezső ismertette az Aradon létesítendő cukorgyár tárgyában beadott kérvényt. Az alapítók tizenkét pontban sorolják fel azokat a kedvezményeket, melyeket a várostól kívánnak. A legjelentékenyebbek ezek: A vesztőhelyi telekből kérnek harminc holdat ingyen, harmincat mérsékelt áron; tizenöt évi közegyi adómentességet, ugyanannyi vámmentességet, másfél millió téglá árának megtérítését, utkövezést a gyártól a Marospartig stb. Minthogy a beadványból meg nem állapítható, milyen kedvezmények hárulnak a cukorgyár révén a városra és milyen értékű áldozatokat kell a városnak cserében hoznia, a gyáralapítási bizottság a következő javaslatot teszi, melyet a tanács is magáévá tesz:

— A cukorgyár létesítését, mint a mezőgazdaság és a város közvagyonosodásának fellendítésére irányuló alkotást a magunk részéről pártoljuk, azt támogatni fogjuk. A felsorolt kedvezményeket részben kilitásba helyeztük. Felhívjuk a kérvényezőket, hogy részletes terveket műszaki és egyéb leírásokat az alkalmazandó tisztviselők és munkások számának megjelölésével betérjessze. Együttal részletes költségvetést adjon arra nézve, mely munkálatokat kell a városnak saját részéről teljesíteni és mennyibe kerülnek azok. Utasítja a tanácsot, hogy a kérdésben forgó pusztá területnek Aradhoz leendő csatolása végett a szükséges lépéseket sürgősen megtegye. Ezekről függ, hogy mennyiben fogja a város az alapítókat támogatni.

A javaslatot a közgyűlés elfogadta.

(Kiseb ügyek.)

A külváros esatornázási munkálatait a tanács javaslatára a legelőnyösebb ajánlattevő Kotsis Lajos nyerte el.

Tanácsi előterjesztésre Leininger Károly gr. vártanunak Borosjenőn létesítendő emlékművére a város 100 koronát szavazott meg.

A Krassószörény vármegyei árvizkárosultak segélyezésére a város 500 koronát adományozott.

(Ünnepély a király születésnapján)

A polgármester előterjesztésére a közgyűlés elhatározta, hogy öfelsége nyolevanadik születésnapját a város meg fogja ünnepelni. Az ünnepély programja a következő lesz: Augusztus 17-én este 8 órakor a háziezred zenekara zenés takarodót tart és ez alkalomra fel fogják szólítani a város lakosságát, hogy ablakait világítsa ki. Augusztus 18-án reggel hat órakor a háziezred zenekara indulókkal bejárja a várost. Kilenc órakor valamennyi felekezet templomában istentisztelet lesz, amelyen a törvényhatóság képviseltetni fogja magát. Tíz órakor a törvényhatóság közgyűlést tart, amelyen a polgármester ünnepi beszédet mond és a közgyű-

lés hédolatát feliratban fogja kifejezni. Javaslattal fog a diszközgyűlés elé terjeszteni, hogy az Óvár-tér Ferenc József Városrész névre változtassák és a város költségvetésébe 500 korona vétessék be Ferenc József ösztöndíj címén és ebből évenként szorgalmas ipariskolai tanulók kapjanak jutalmat.

A közgyűlés délután fél hét órakor ért véget.

Az aradi egyetem ügye.

— Milyen lesz a város felterjesztése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 14

Az a mozgalom, amely az alapítandó egyetemek hírére megindult és amely tegnap a városi közgyűlést is erélyesebb akcióra indította, Arad város polgárainál általános méltánylásra talált. Helyesléssel találkozott a közgyűlésnek azon határozata is, hogy felterjesztéssel kell élni a kultuskormányhoz aziránt, hogy az egyik egyetemet Aradon állítsák fel. Általános az a vélemény, hogy ezt az ügyet nem szabad elejteni, hanem minden eszközt, minden alkalmat fel kell használni annak előbbrevitelére.

Egyetlen olyan feltétel sincs, amely Arad városában kevésbé volna meg, mint a többi vidéki városokban, sőt némely tekintetben a város még alkalmassabb egyetem felállítására, mint a többi vidéki városok. Ami pedig a dolog anyagi részét illeti, a tegnapi közgyűlés hangulatából láthatjuk, hogy a város tisztán látja a kérdés nagy horderejét és a legmesszebb menő anyagi hozzájárulást is hajlandó megadni. Mindemez indokokat pontosan plauzibilisen ki domborítják abban az elaborátumban, amelynek szerkesztésével a közgyűlés Kovács Vince kulturatanácsost bízta meg.

Munkatársunk ma beszélgetést folytatott Kovács Vince kulturatanácsossal, aki az elaborátum tervezetéről a következőket mondotta.

— Én ugyan eddig hivatalosan instrukciókat az elaborátum kidolgozására nem kaptam, de azért szorgalmasan gyűjtöm az adatokat. A dolog sürgős és az anyag óriási. Ha alapos elaborátumot akarunk, azt nem lehet egy pár hét alatt elkészíteni. Ahhoz a leggyorsabb munkával is hónapok kellenek.

— Nem gondolja tanácsos ur, hogy ez tekintettel a mostani tervekre, kissé hosszú idő.

— Sajnos — mondta a tanácsos — ezen nem segíthetünk. Az elaborátum kidolgozására idő kell. A többi város tekintetben előnyben van felettünk. Csak hogy azokban a városokban már két három éve, sőt még hosszabb ideje napirenden van a kérdés, míg nálunk csak most hirtelen merült fel. Debrecen például majd egy esztendőig készítte a maga elaborátumát.

Munkatársunk ama kérdésre, hogy hogyan tervezi az elaborátumot, a tanácsos a következőkben körvonalazta tervezetét.

— Véleményem szerint nagyon ki kell domborítani a város fekvését, azt az előnyt ami a városnak területi elhelyezkedésében rejlik. Ki kell mutatni a lakosság számát, nemzetiségi viszonyait. Be kell mutatni a város fejlődését, azt a hatalmas lendületet, amely az ipari és kereskedelmi terén és kiváltképpen a gyáripar terén az utóbbi időben észlelhető. Számba kell venni a város kulturális fejlődését és történelmi múltját, másrészt nyilvánítani kell a város azon hajlandóságát is, hogy a legnagyobb örömmel részesít egy létesítendő egyetemet a legmesszebbmenő támogatásban. Az elaborátum mellett, persze szükség van arra is, hogy más uton is minden követ megmosgassunk az ügy érdekében.

Megvádolt műszaki tanácsos.

Rágalmazási pör az aradi törvényszéken.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 14

Néhány héttel ezelőtt megirtuk, hogy az aradi kir. ügyészség a kereskedelmi minisztérium felhatalmazására feljelentést tett, majd vádiratot adott be Valerián József világi vállalkozó és földbirtokos ellen, aki Schill József vármegyei főjegyző, majd Kádár József, Kemény Manó és Böhm Géza vállalkozók előtt diffamáló dolgokat állított Keller Izsó államépítészeti műszaki tanácsosról az aradi államépítészeti hivatal vezetőjéről. Valerián ez év februárjában megjelent a főjegyző előtt és Schill megjegyzésére, amely szerint úgy hallatszik, hogy a műszaki tanácsost megvesztegetik, ezeket mondotta:

— A vármegyei közüti vállalkozások nem oly jövedelmezők, mint aminőknek látszanak, mert a haszonnak egy tetemes részét, amely az elmúlt évben körülbelül 8000 koronára tehető, Kellernak az államépítészeti hivatal főnökének kellett átengedniük.

Néhány héttel később, 1910. március első felében Valerián, vállalkozótársai: Kádár, Böhm és Kemény előtt a következő kijelentést tette:

— A főjegyző urnál jártam, aki tőlem megkérdezte, igaz-e miszerint mi a műszaki tanácsosnak pénzt adtunk, mire én azt feleltem, hogy ha mint vállalkozót kérdez, azt mondom, hogy nem, de ha mint barátját kérdez, azt mondom, hogy: igen, mi adtunk pénzt Kellernak.

A főjegyző a fülébe jutott nyilatkozatot kötelességszerűleg közölte az alispánnal, akinek révén Keller is tudomást szerzett a dologról. De tudomására hozták ezt neki Kádár, Böhm és Kemény is, akiket bántott, hogy Valerián teljesen alaptalanul az ő tudtuk nélkül használt ily súlyos kitételeket a műszaki tanácsos ellen. Keller felkérte őket, adják nyilatkozatukat írásban és mikor ez megtörtént, a kereskedelmi minisztériumtól vizsgálatot kért maga ellen. A miniszter Hazay dr. osztálytanácsost küldte ki, aki lejött Aradra és itt vezette a vizsgálatot, amely teljesen tisztázta a megvádolt tanácsost. Erre következett aztán a feljelentés.

(A vádlott vallomása.)

A ma megtartott tárgyaláson Valerián József beismerte, hogy az inkriminált nyilatkozatokat megtette. Elismeri, hogy elhamarkodva tette meg a kijelentéseket, amelyek valótlan-ságáról azóta volt alkalma meggyőződni. Büntésnek azonban nem érzi magát, mert jóhiszeműleg tette kijelentését. A vállalkozótársai és közöttük 1908-ban létrejött alkalmi egyesülési szerződés 22. pontja ugyanis ezt mondja:

— Minden naptári év végén az előszámoltató vállalatok és munkalátok tekintetében megajtetik a leszámolás olyképp, hogy a lefolytatott vállalatok összege után az adólevonatik, azután Kemény Manó javára a pénzkiszárolásért és beszerzésért 5% jut.

Ő azt hitte, hogy ez alatt a tétel alatt a műszaki tanácsosnak juttatott összegeket kell érteni. Nagyon sajnálja, hogy alaposabb információk nélkül megbántotta a műszaki tanácsost.

(A tanúk.)

Schill József vármegyei főjegyző a következőket adta elő:

— Egy napon a dátumra már pontosan nem emlékszem — megjelent irodámban Valerián József. Eldiszkuráltunk és valahogy szó került a vármegyei üti vállalkozásokról. Erre Valerián azt mondotta, ne gondoljam, hogy a vállalatok olyan fényesek, mint amilyeneknek

látszanak, mert nekik tetemes kiadásai vannak, nevezetesen Kellernak is kell jutalékot adniok, amely az utolsó évben is 8000 koronát tett ki.

Köller elnök: Határozottan emlékszik ön erre?

Schill József: Igen, még ezt is hozzátehető Valerián: az bizony elég erős esztendő volt.

Elnök: Hát azután mi történt?

Schill József: Valerián nyilatkozatáról bizalmasan jelentés tettem az alispán urnak és elhatároztuk, hogy hivatali kötelességeinket fokozottabb éberséggel fogjuk teljesíteni a vármegyei utépitések és vállalkozások körül. Néhány hét után újból felkeresett Valerián azzal a határozott szándékkal, hogy nekem egy kijelentést tegyen. Elmondotta, hogy előző nap este express sürgőnyt kapott társaitól, akik becsitáltak Aradra. Ő megjelent és társai elmondották neki, hogy Keller megtudta azt a kijelentését, melyet előttem tett és felszólította Böhmöt, Kádárt és Keményt, hogy előttem megjelenjenek é becsület szavukra kijelentésük, hogy amit ő Valerián nekem mondott, nem felel meg a valóságnak. Ekkor tudta meg aztán ő hogy is áll a dolog a szerződésbeli 5 százalékkal, hogy tudniillik azt társai maguk között osztották el.

Ezeket is közöltem az alispán urral és Kellernak, aki később felkeresett szintén elmondottam. A tanácsos ur aztán vizsgálatot kért maga ellen, melyen engem kihallgattak. Vallomásomat teljes részleteiben fentartom.

Kihallgatták ezután Valerián vállalkozó társait Kádár Józsefet, Kemény Manót és Böhm Gézát, akik igazolják az előttük tett kijelentést. Elmondják, hogy nagyon meglepte őket. Valerián kijelentése, mely minden alapot nélkülöz.

Elnök: Hogy jutott mégis Valerián erre a gondolatra.

Kemény Manó: Bizonyára az 5% ojtette tévedésbe, amely részemre ki volt kötve. Mivel a vállalat nem járt haszonnal, talán azt gondolta Valerián, hogy a nekem kikötött 5% ot más célra fordítottuk, pedig mi azt magunk között elosztottuk.

(A tanácsos kijelentése.)

A tanúk kihallgatás befejeztével Keller Izsó műszaki tanácsos állott fel.

— A nagyszámú elnök ur engedelmével hozzá szeretnék szólni az ügyhöz. Azt szeretném bebizonyítani, hogy az én hozzáférhetőségem és megvesztegetésem teljesen kizárt dolog...

Elnök: Ez kérem felesleges. Hisz vádlott maga is elismeri, hogy alaptalanul gyanúsította.

Keller Izsó: A vádlott beismerése talán enyhít valamit az én sérelmemem, de a gyanút, amelyet sokakban felkeltett, ki nem irtja. Az én hitazonhat esztendő közszolgálatban szerzett jóhírnevem sérelmét meg nem történtté nem teszi. Engedje meg a tekintetes törvényszék, hogy hivatalos adatok alapján bizonyítsam be az én megvesztegethetőségem kizárt voltát.

Elnök: Kérem, erre semmi szükség. Hallotta a tanácsos ur, hogy a vádlott maga is meggyőződött róla, hogy valótlanul állított.

(Perbeszéd.)

Fikler Károly ügyész tartotta meg vádbeszédét, azután Hanthó Sándor dr. védő beszélt és felhívta a bíróság figyelmét a nagyszámú enyhítő körülményre. Kéri a 92. §. alkalmazását.

(Az ítélet.)

A perbeszéd után a bíróság tanácskozási szünetre vonult vissza. Negyed órai tanácskozás.

után Köller elnök kihirdette az ítéletet. Eszerint a bíróság bűnösnek mondotta ki Valerián Józsefet a Keller Izó sérelmére elkövetett rágalmaszás vétségében és ezért őt a 92 §. alkalmazásával háromszáz korona fő- és száz korona mellékbüntetésre, behajthatatlanság esetén 20 napi fogházbüntetésre ítéli.

Az ítéletben úgy az ügyész, mint a vádlott megnyugodott, minek folytán az jogerőre emelkedett.

FERENC FERDINÁND a radnai zárdáért.

Egy aradi nagykereskedő levele a trónörökösnek. — A dezavualt főudvarmester. — Allamsegély a megrongált császáremlékeknek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 14.

Rövid ujsághír jelentette, hogy a kormány a máriaradnai, bucsujáróhelyül szolgáló zárdáépület renoválására az 1911. évi kultusz-büdzse terhére tízezer koronát irányozott elő. Ennek az államsegélynek figyelemre méltó előzményei vannak. Az összeget a kultuszminiszter Ferenc Ferdinánd trónörökös közbenjárására utalta ki. Az Aradi Közlöny szerkesztője kint járt Máriaradnán és Prieszter Ágoston zárdafőnöktől az ügyre vonatkozólag következőket tudta meg:

(A leltött kétfejű sas.)

A fenség évekkel ezelőtt, amikor Lippán fegyvergyakorlat volt, meglátogatta a zárdát és imát is mondott a templomban.

— Akkor én kalauzoltam a trónörökösöt — mondta Prieszter — és a fenséges ur osodálattal szemléltette az itteni kegyszereket. A parasztrándokkal szóba is ereszkedett. Akkor felhívtam a figyelmét a zárdáépület mellett lévő II. József császár emlékoszlopra, amelyről a negyvennyolcas zavargások idején leverték a kétfejű sást. Ajánlottam a trónörökösnek, nézze meg ezt az emléket, ő azonban egy hadtestparancsnokhoz sietett látogatába és nem tekintette meg az oszlopot, amelyet a zárdá intézői annak emlékére készítettek, hogy II. József császár 1768. április 25 én Albert főherceg, Miltie, Neastie, Koloradó és Laudon tábornokokkal itt járt. Én nagyon szerettem volna már régebben kijavíttatni ezt az emléket és a zárdá két tornyát szépen kiépíttetni. De a rendnek nincs pénze, a gyűjtés pedig lassan halad.

(Az aradi kereskedő közbenjárása.)

A zárdafőnök aztán elmondta, hogy évek óta eljár a zárdákhelyre Domány József aradi borkereskedő és szállóbirtoke, a Ferenc József-rend lovagja, aki mindig mondogatta, hogy ő egyszer nagy lépést tesz a császári emlék érdekében. Domány 1909-ben Bécsben felkereste Ferenc Ferdinánd főudvarmesterét, Rumerskirch Rudolfot és felhívta a figyelmét a radnai József-emlékre. A főudvarmester azonban elutasította Dományt, aki erre 1909. október 28-án a következő tartalmú német nyelvű levelet küldte egyenesen Ferenc Ferdinándnak:

„Én mint aradmegyei birtokos — írja Domány, — minden évben meglátogatom a radnai zárdát, amelynek területén egy magas dombon II. József császár emlékére emelt oszlop áll. József császár erről a pontról tekintette át a gyönyörű vidéket és ezt mondta: „Ha császár nem volnék, radnai gárdián szeretnék lenni.“ Ez az emlékoszlop megrongálódott és a domb,

amelyen áll, lezuhanni készül. Én a nyáron Karlsbadból jövet meglátogattam az én kedves eszászár városomat és fölkerestem Fenséged főudvarmesterét, akinek azt ajánlottam, javíttassák ki az emléket. Ezt a rövid választ kaptam: „Nekünk az efféle dolgokra nincs pénzünk.“ — Miután én véteknél tartanám ezen emléket így hagyni, a főudvarmesteri hivatal mellőzésevel Fenségedhez fordulok és felhívom erre legmagasabb figyelmét.“

Ezt a levelet a trónörökös leküldette a radnai zárdának és érdeklődött az iránt, hogy ki most a zárdá főnöke s milyen emlékről van szó? Prieszter válaszolt erre és levelében emlékeztette a trónörökösöt a radnai látogatásra. Azt is kiemelte levelében, hogy az emlékről leütötték a kétfejű sást.

(A püspök 120 beszéde.)

A következők az azt mutatják, hogy Ferenc Ferdinánd érintkezésbe lépett Apponyi Albert akkori kultuszminiszterrel és kérte, utaltasson ki bizonyos összeget a renoválás céljaira. A miniszter Csernoch János esanádi püspökhöz fordult véleményért, mert a zárdá e püspökség területén van. A püspök Prieszterhez fordult s megkérdezte: mennyi kellene a renoválásra? A zárdafőnök tízezer koronát kért és a püspöknek is elpanaszolta, hogy a császáremlékről leverték a kétfejű sást. A torony megnagyobbítását is szükségesnek tartja, mert a szocialista vezérek működését csak úgy lehet ellensúlyozni, ha impozáns templomokkal magukhoz édesgetik a népet és vallásosságra tanítják. „Én már sokat tettem ezen a téren és évente sok száz beszédet mondok a népnek,“ írta Prieszter. Erre a püspök ezt válaszolta:

7552-909.

Tisztelendő Atya!

Felterjesztése kapcsán tudnom kell, hogy a szóban lévő II. József császár emlék mikor és kinek a költségén állíttatott föl? Kinek kötelessége azt jó karban tartani. És milyen körülmények között törték le arról a kétfejű sást. Arról is adjon jelentést, hogy tisztelendő atyasságod intézett-e folyamodást a fenséges főherceg urhoz, avagy tudomása szerint, mi uton szerzethetett tudomást a fenséges ur a szóban lévő emlékállapotról ugyis tudtam, hogy Tisztelendő Atyasságod nagy buzgósággal és fáradsalommal végsi teendőit. Legyen meggyőződve, hogy székesegyházamban a bérmentakon és más különféle alkalmazkor én évente 120-nál több szent beszédet mondok.

Főpásztori áldással vagyok
Krisztusban jóakarója
János püspök.

(Ferenc Ferdinánd a zárdafőnökhöz.)

Csernoch püspök javaslata után a volt kultuszminiszter egy látszik sietett megnyugtanni a fenséget, hogy segít a zárdá bején.

Erre vall a következő levél, amely Prieszterhez érkezett:

Oberhofmeieramt

Seiner Kais. und. Kön. Hoheit durchlauchtigsten Herrn Erzherzogs Franz Ferdinand von Österreich-Este.

2552.

Mit Beziehung auf das geschätzte Schreiben vom September. l. l. beehrt sich das Oberhofmeisteramt die Kloster-Vorstellung in Kenntniss zu setzen, das auf Grund einer Höchsterfolgten Intervention Seiner K. u. K. Hoheit des durchlauchtigsten Herrn Erzherzogs Franz Ferdinand Seine Excellenz der Herr Königlich Ungarische Unterrichtsminister sich bereit erklärte, den Gegenstand in welgemeinte Erwägung zu ziehen und nach

Masgabe der verfügbaren budgetären Mitteln eine Beihilfe für die dortigen Bauherstellungen leisten zu wollen. — Wien, am. 30. December 1909.

Für den
Oberhofmeister
Rumerskirch Rudolf.

An die geehrte Vorsteherung des Klosters
Maria Radna,

in
Ungarn.

Magyarul:

Ő császári és királyi fenség osztrák-estei Ferenc Ferdinánd főherceg főudvarmesteri hivatala.

Hivatkozással f. évi szeptember hó 1-éről kelt b. levelére a főudvarmesteri hivatal tudtára adja a kolostor előjáróságának, hogy ő császári és királyi fensége Ferenc Ferdinánd legfelsőbb közbenjárása folytán ő excellenciája a vallás és közoktatásügyi magyar kir. miniszter ur hajlandónak nyilatkozott a dolgot jóakaratu megfontolás tárgyává tenni és a rendeltetésére álló költségvetési eszközökhöz mérten az ottani építkezéshez segélyösszeget fog az önkörendelkezésére bocsájtati.

A főudvarmester helyett
Rumerskirch Rudolf.)

(Tízezer korona.)

Es évben aztán a kultuszminiszter tízezer koronát adott a vallásalapból az emlék renoválására. Erről a trónörökösöt a következő magyar átirattal értesítette:

Ferenc Ferdinánd ő cs. és kir. Fensége főudvarmesteri hivatalának, Bécs.

A zárdá kertjében felállított József császár emlék fentartásáról a zárdafőnökség gondoskodik, s e kegyeletnek anyagi erejéhez képest meg is felel. Ez idő szerint a zárdátemplom kéttornyának kiépítése, a templom épület és zárdá, valamint a környék jókarban helyesése szándékoltatik, mely munkálatok bevégezése után a zárdafőnökség haladéktalanul gondoskodik a József császár emlék megfelelő helyreállításáról. Minthogy pedig a zárdá a szóban lévő javításai és rendezési munkák kivételére kellő fedezettel nem rendelkezik, ennél fogva a esanádi püspök javalata alapján is, a jelszett célra a magyar vallásalap 1911. évi költségvetésében 10,000 korona segélyt előirányoztam. Tisztelettel kérem a Főudvarmesteri Hivatalt, hogy esetek ő cs. és kir. Fensége magas tudomására hozni méltózzanak. Budapest, 1910. május 30. — Zichy.

(Szegény ember.)

A trónörökösre igen jellemző dolgot mondott el végül a zárdafőnök.

— Amikor itt járt, megnézte a templomot és megkérdezte: „Vannak-e értékes ereklyék?“ „Van egy kelyhek“ — mondtam és megmutattam azt az arany kelyhek, amelyet az 1848-ban a hazafüggetlenségért, az osztrákoktól ideérti Róka József totesvári nagyprépost hagyott nekünk. „Ki volt ez?“ — kérdezte a trónörökös. — Megmondtam neki s elmondtam: mi volt a „kelyhek“. A fenség memora arccal ezt mondta: — Szegény ember.

— És a felirat most a radnai zárdában van. Érdekes, hogy ennek háttára a kultuszminiszter értesítését németre fordította a főudvarmesteri hivatalban Bersicsky hivatalnok. És a német fordítás került aztán a trónörökös elé.

SPORT.

+ Tekeverseny. Az „Aradvárosi Táraskör“ Szabóhényi-utca 5. szám alatti korthelyiségében f. hó 16-án és 17-én (folytatólagos) tekeverseny tartatik, miről a kör t. tagjai értesítettek. Kezdeté délután 4 órakor.

Az elzúllott anya.

— Aki nem méltó a gyermekeihez. —

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, július 14.

Budapest egyik hatóságánál tegnap érdekes, sőt kellemetlenül érdekes tárgyalás keretében egy nő szörnyeteg körül folytak némi leleplezések. Jelen voltak: a volt férj; a nő ügyvédje; egy „ismerős”; egy másik ismerős; és még több ismerős; az asztalon pedig hevert egy nagy csomó akta, melynek legfrissebb részében a volt férjtől kérelem foglaltatott, hogy a hatóság kiket és miről hallgasson ki arra nézve, hogy a leleplezés őszinte és tökéletes legyen. Neveket nem fogunk említeni senkiről és semmiről. Sok ártatlan, jóhiszemű és szerencsétlen embert bántanánk meg azzal, ha a gyanút még csak feljők is engednék irányulni. De nem nevezzük meg a regény hősnőjét sem, a ki egyik vidéki városban most a színművészetet gyakorolja. Magát az esetet is csak azért tárgyaljuk, mert elrettentő példaként és ordító tanulságokkal szolgál s aztán egy véres részletét képviseli azoknak a nyomoruságoknak, melyekbe férfiakat eszteleneségük, jellemgyöngöseségük és érzékiségük szokott dönteni. Az esetet a legszárzabb aktamodorban fogjuk előadni. Ime:

Évekkel ezelőtt egy felsőmagyarországi előkelő és gazdag földbirtokos nőül vett egy urihölgyet. A férj örülésig szerette az asszonyt s házasságukból két gyermek származott. Az asszony azonban nem sokat törődött a családjával. Társaság, mulatozás, szereplés után vágyott s pár esztendő alatt szerencsésen főkre is tette az urát, a kinek mindenét elérverezték. A férj rokonsága ekkor erélyesen közbelépett és felelősségre vonta az asszonyt. Volt botrány, veszekedés, izgalom, fenyegetőzés, a végén pedig jött a válás. Az asszonynak el kellett hagyni a házat, mert már lehetetlen volt a maradás. Nagyon későre nyílt fel a férj szeme, mikor már teljesen tönkre ment, de innen kezdve engesztelhetetlen gyűlölet szállta meg neje iránt. Ez az első felvonás.

A második Budapesten játszódott. A nő feljött a fővárosba és megismerkedett egy gazdag főúrral. Hat szobás lakása, fogata, színházi páholya lett és uszott a pénzben. Hallatlan pazarlást folytatott, s minek akkor lett vége, mikor a gazdag pártfogót is anyagi savaokba döntötte. Itt már nem történt botrány, diszkrétan ment minden. Az asszony ugyanis ismeretségben volt egy tekintélyes belvárosi kereskedővel is, aki egy év alatt négyszázezer koronát költött rá, elhanyagolta üzletét és elveszítette egészen az esztét utána. Ha bukása közbe nem jön, kitartott volna végig mellette, csak hogy a pénztelen ember az asszonynak nem kellett. És jött egy főhadnagy. Ez alig egyet-kettőt lélegzett, a második hónapi ismeretség végén revolverhez nyúlt. Lovagissá volt még a katasztrófájában is. Egyedül magát pusztította el.

A nő pedig a moral insanyity biztos irányában haladt vakmerően tovább. Az ostobák, a kéjonek, a gyöngöselkűek rohamban váltakoztak utána s mindenik fizetett bőkezűen, az egzisztenciájával, becsületével, az egészségével, amiye volt. Végül a nő már a formákat is elvetette. Hatogatókat tett nyíltan vagyonosabb embereknél s az ilyen találkákra magával vitte szobalányát is. Tonltdolgoz miatt volt szüksége a segítségére, mert csak a szobalány tudott segédkézni körülötte. Két szótán így is, amíg nem akadt egy tisztelője, aki vidékre röpitette.

Tovább nem is folytatjuk. Amiket itt a legszürkébb kivonatban jelezünk, bőven és elrettentő részletekkel vallotta tegnap a tanúk egész serege, akiket hivatalból, a volt férj kívánságára hatóságilag kihallgattak. Az asszonynak ugyanis az az élete támadt, hogy gyermekeit magához kívánja.

Az egykori férj pedig, aki minden összeköttetést évek óta megszakított vele, anyai jogcimeit sem akarta elismerni s még abba sem volt hajlandó belemenni, hogy megengedje az anyának gyermekeivel való találkozását. S mivel szépszerével nem ment a dolog, törvényes uton bizonyította, hogy léteznek anyák, akik nem méltók arra, hogy gyermekeik ismerjék őket.

Egyik koronatanunak a szobalányt kellett volna csupán még kihallgatni, de a kiváló nő nem jelenhetett meg, mert gyermekgyilkosság miatt véletlenül vizsgálati fogságban van. A valloások azonban nélküle is eleget beszéltek és a törvény az apának adott igazat. Kimondta, hogy a volt feleség érintkezése közveszélyes a gyermekekre s a nő nem méltó arra, hogy anyai jogai megillessék.

Romániai lapok

Tisza beszédéről.

— Új választás Miskolcon. — Hazay Samu akcióban. — A romániai kereskedelmi szerződés. —

Távíráti tudósítás.

Arad, július 14

Tisza Istvánnak a napokban elmondott parlamenti beszéde élénk visszhangot keltett Romániában is. Míg szűk látókörű ellenzéki fiók-politikusok kicsinylőleg „nyilatkoznak” Tisza epochális kijelentéseiről, addig odaát Romániában sűrű elismerést arat a hatalmas beszéd. Alább szemelvényeket közlünk a tekintélyesebb romániai lapokból.

Politikai körökben sokat beszélnek most arról, hogy a Justh-párt békés hurokat penget. Justh Gyula most nem fenyegetőzik hónapokra szóló obstrukcióval, hanem Karlsbadba siet a gyomrát megreperáltatni. A Miskolcon legközelebb megtartandó új választás is foglalkoztatja a képviselőket. Serényi Béla gróf földművelési miniszter ugyanis a besztercebányai mandátumot tartja meg:

Mai hireink itt következnek:

Khuen a királynál.

Budapestről jelentik: Khuen-Héderváry grófról egyes lapok ma azt írják, hogy a közeli napokban Ischibe utazik. Ez a hír ilyen formában nem felel meg a valóságnak. A miniszterelnök a Ház munkarendjének letárgyalása után utazik Ischibe, hogy jelentést tegyen a felségének a Ház eddigi munkálkodásáról.

A romániai kereskedelmi szerződés

Budapesti tudósítónk jelenti: A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután Láng Lajos elnökle mellett ülést tartott. Az ülés elején Rosenberg Gyula bemutatta a Romániával kötött kereskedelmi szerződésről a közgazdasági bizottság által készített jelentést.

Papp Géza előadó történelmi alapon részletes adatokkal bizonyítja, hogy a romániai piac milyen nagy fontossággal bír a magyar kereskedelem szempontjából.

Kossuth Ferenc kijelenti, hogy a szerződést nemcsak azért fogadja el, mert ennek megkötésében annak idején ő is résztvett, hanem mert az teljesen kielégítő. Igaz, hogy Magyarország számos áldozatot hoz, de ezekre szükség volt. A szerződés inkább morális, mint gazdasági előnyökkel bír Romániára nézve.

Bakonyi Samu nem fogadja el a javaslatot, Mezősegy Béla pedig kijelenti, hogy szabad kezet akar, mert a nyújtott mezőgazdasági elő-

nyökért nem lát megfelelő ipari kedvezményt.

Hegedüs Loránd elfogadja a javaslatot, de sajnálja, hogy mikor a szerződést megkötötték, nem rendezték a magyar és román honosság közti különbséget.

Tallián Béla, Wickenburg Mark gróf és Sándor János felszólalása után Hieronymi és Lukács miniszterek felvilágosításokkal szolgáltak, mire a bizottság a javaslatot általánosságban és részleteiben is elfogadta.

Romániai lapok Tisza beszédéről.

Bukarestből jelentik: A romániai politikai lapok legtöbbje részletesen foglalkozik Tisza István gróf tegnapi parlamenti beszédével.

Az *Independence Rumain* a következőket írja: Tisza beszéde mindenesetre igen jelentőségteljes politikai esemény és a magyar kormány azon kívánságát, hogy végre határozott módon az igazságos koncessziók útjára akar lépni, Románia csak meglepéssel veheti tudomásul.

A kormánypárti *Vitorul* írja: Tisza István szavai, akár őszinték, akár nem, nagy jelentőségűek. Ugy látszik a magyar politika eddigi útjáról, amelyet Romániával szemben követett, le akar térni, mivel meggyőződött ennek az eljárásának abszurditásáról. Valószínűleg belátta, hogy az erőszakos magyarosítás nem vezet eredményre.

A konzervatív *Rumánia* szintén nagy jelentőségűnek minősíti Tisza beszédét. Kijelenti, hogy ha csakugyan beteljesedik, amit a beszéd ígér, végre barátságos viszony fog Magyarország és Románia között kifejlődni. Ha ez a magyar kormány törekvése ezt Románia a legteljesebb lojalitással elő fogja mozdítani.

A *Minerva* gunyosan ír a beszédéről. Kijelenti, hogy Magyarország maga is Ausztriától függ, ennél fogva nincs arra hivatva és nincs is abban a helyzetben, hogy Romániát támogatassa.

A miskolci mandátum.

Budapestről jelentik: A munkapárt végrehajtó-bizottságának határozata következtében Serényi Béla gróf földművelési miniszter ma lemondott a miskolci déli kerület mandátumáról és a besztercebányait tartja meg. Lichtenstein József, a miskolci munkapárt elnöke már ezt tudomásul is vette és kijelentette, hogy Görgey miskolci máv. üzletvezetőt fogják jelölni.

Hazay Samu mandátumot vállal.

Budapestről jelentik: Hazay Samu honvédelmi miniszter ma a Ház folyosóján kijelentette, hogy mihielyt választójoga lesz, azonnal mandátumot vállal, s részt fog venni az aktív politikában. Tudvalevő ugyanis, hogy a honvédelmi miniszter eddig nem volt a választók névjegyzékébe felvéve, minthogy aktív katoná volt.

IRODALOM ES MŰVÉSZET

A színház műsora:

Péntek: Luxemburg grófia, operett. Felhő Rózi és Kertész Mihály vendégfelléptével.
Szombat: Tilos a csók, operett.
Vasárnap: Délután: Az arany ember, színmű, Este: Tatárjárás, operett.

A vigóvgy — vendégekkel. Lehár nagy sikerű operettjét elevenítette fel ma a színház a vendégek kedvéért. Felhő Rózi és Kertész Mihály a szegedi színház tagjai kezdtek meg vendégazereplésüket. Felhő Rózsi nem kell bemutatni. Az aradiak egykori kedvence ma is ugyanaz a bájos temperamentumos jelenség, aki volt. Kedvesen játszott s szépen énekelt.

Kertész Mihály, aki bonvivant szerepeket játszik, odahaza megpróbálkozott Daniló nehéz énekes szerepével. Ez nem sikerült neki teljesen, mert hanggal nem bírja. Elegáns ügyes színész, aki teljesen otthonosan mozog a színpadon. Lehet, hogy következő fellépései nagyobb sikert hoznak neki. A többiek a megszokott rosszak voltak. A Vendrey—Tapolczay esték ugylászik kimerítették a közönséget, amely csak félig töltötte meg a színházat.

* Felhő Rózsi és Kertész Mihály. Holnap lép fel másodszor Felhő Rózsi és Kertész Mihály a Luxemburg grófjában. Felhő Rózsi Juliet, Kertész a festőt játsza.

* A zsiros ügy. A Vigszínbáznak az elmúlt szezonban A zsiros ügy című pompás francia bohózat volt a slágere. Ezt a pikáns, szellemes darabot legközelebb Aradon is színre hozzák Vendrey Ferenczel és Tapolczay Dezsővel a főszerepekben.

* A furfangos tata című pompás gyermekdarabot a jövő héten játsszák, a címszerepben Vendrey Ferenczel.

* A Kölcsey egyesület könyvtára a könyvtár feltárazási és szakjezései munkálatai miatt július 15-iktől augusztus 15-ig zárva van.

* Hogyan mulatunk? A legjobb bohózatot sem mulat, kacag olyan józian az ember, mint Goda Géza pompás darabján, melyet most mutat be az Uránia színház. Nagyszerű humorral írta meg a fővárcsi ember szórakozásait ebben a darabban Goda Géza. A korzózás, a kocskázás, zsur, kávéházak, bálók, cirkusz, orfeum, kirándulások mind ötletes megírásban kerülnek színre és mindezt nagyszerű képek illusztrálják. A közönség ki nem fogja a kacagásból és egy rendkívül kellemesen eltöltött est emlékével távozik az Urániából. A kitűnő darabot pénteken este 9 órakor mutatják be utoljára. 241

„Szabadalmazott gazemberek.”

— Takács Zoltán panasza. —

Távirati tudósítás.

Arad, július 14.

Takács Zoltán panaszkodik, nagyon panaszkodik. Sőt vádol is. Vádolja a magyar rendőrséget és bíróságot. Roppanul nekik ront, hogy őt az ártatlant, alaptalan vádakkal diffamálni akarják. Ez persze egy kisé, mulatságos, de még mulatságosabb a fenyegetése, amelyben kijelenti, hogy „husz év gazságait” fogja leleplezni németül, angolul és franciául. Hát csakugyan borzasztó azt állítani ő róla, hogy egyik ország a másiknak mint bűnt kiadta, holott ez nem is igaz. Már t. i. a kiadatás.

Sőt szerinte ez nem is lehetséges. És ha ő állítja, el kell hinnünk, elvégre teljesen szavahihető férfi, sok dolga volt már a kiadatási eljárások körül és ideje is volt a sok tanulmányozására a börtönben.

A haragos panaszlevél, amelyet Takács Zúrichből intézett egy fővárosi estilap szerkesztőségéhez a következőket mondja:

Azon a napon, amikor angol lapokból a nagyszabású londoni bankéhamisításokról értesültem, kezembe vettem a magyar lapokat. Megdöbbenve láttam, hogy a nevemet orszákkal bele akarják keverni a dologba. A hajszának aztán meg is lett az eredménye. Ha több ízben írtatban kértem az Önök ugynevezett igazságügyi miniszterétől, hogy est az újabb hatalmi gáztatást akadályozza meg. És mi volt a felelet? Elfogató parancsot adtak ki ellenem. Az elfogató parancs alapján el is fogtak. De a svájci legfelsőbb bíróság rehabilitált. Május 30-án kimondta, hogy üldözésem jogtalan és a kiadatást megtagadta. Méltóztatik tudni, milyen diplomáciai pofon csattant el ezzel? Most azonban, hogy a diplomáciai pofont enyhítsék, hamis információ alapján azt a hírt terjesztik,

hogy Angliának kiadták. Kijelentem, hogy ez is pimass hazugság.

Most egy könyvet fogok írni, amelyben a husz éves gazságokat le fogom leplezni. A könyv német, francia és angol nyelven fog megjelenni s a címe ez lesz: „Szabadalmazott gazemberek.”

En nem bujkálok senki elől, nincs rá okom. Akinek baja van velem, az jöjjön ide. Itt lakom Zúrichben, Bauhofstrasse 78. sz. alatt.

Ezeket mondja a levél. No most aztán reszkess Magyarország. Takács Zoltán kemény legény, még ki forgatja sarkából ezt az országot!

Egy leánykereskedő üzelmei.

— Letartóztatás a hajón. —

Távirati tudósítás.

Arad, július 14.

Abdul Naszim, ha személyesen nem is, de ténykedései folytán régi ismerőse a budapesti rendőrségnek, amennyiben ő az a bizonyos leánykereskedő, akinek a fővárosban is nagy része volt fiatal leányok nyom nélküli eltűnésében. Abdul Naszim a leánykereskedésnek kitűnően jövedelmező mesterségét tíze éven keresztül, amíg végre rajta vésztett. Nem Magyarországon fogták el, nem is Budapesten, hanem Londonban. Azonban, mint ráb, el fog kerülni hozzáuk is, hogy itt is számon kérjük tőle bűneit, ha ugyan sikerülni fog őt ilyirányu vállomásra bírni.

Abdul Naszim harminchatéves, eredeti török típusú férfi. Erős férfiasága mellett van benne valami, amit a sokszor furcsa női izlés szépnek mond. Csinos, fekete bajszú fiatalember. Jól öltözködött, de természetesen nem törökösen, vagyis főt sem hordott. Európai viselkedésének épen az volt a célja, hogy felkelte maga iránt a gyengébb nem érzelmeit, ami számos esetben sikerült neki. Budapesten gyakran megfordult a török, akinek csak kisé barnásabb arcbőre árulta el az élesen figyelő szem előtt, hogy keleti emberrel van dolga. Törökországból jövet, sokszor ejtette utba Budapestet Abdul Naszim. Itt legtöbbször a London-Páris, Adria-záladákban lakott. Nem mindig igazi neve alatt s rendszeren kereskedőnek jelentette be magát. Volt idő, amikor hosszabb időt töltött itt. Ilyenkor az ugynevezett Csikágó negyedben volt alabárlője két három hétig egy-egy butorozott szobának.

Abdul Naszim nagyon szeretett Budapestre jönni, melynek aszfaltján és házainak ablakából könnyen megy az ismerőség. A szépnek tartott török fiatalember barátai köre szert s miután a török, angol és francia nyelven kívül a németet is jól beszélte, tudta érvényesíteni nőkre ható egyéniségét. Abdul Naszim azonban a felébresztett érzelmeket nem szívbeli szükségletének tekintette. A nőket rendszerint megszoktette külföldre és eladta.

Két év előtt eltűnt a Peterdy-utca negyvenhárom számú házban lakó, felsőerdői születésű Horváth Malvina varróleány. A szép kisasszony egy előkelő belvárosi boltban dolgozott. Rossz sorsa — valószínűleg az utcán — összehozta Abdul Naszimmal. Gyakran látták őket együtt andalogni a Peterdy- és Damjanich-utcaik körül. Egy szép napon azután eltűnt a leány. Egyedül Abdul Naszim volt olyan okos és vagy egy hétig itt maradt. Aztán elutazott ő is. Bécsben találkozott Horváth Malvinnal, akit aztán eladott valahol lent az olasz vizeken.

Hogy Abdul Naszim lelkiismeretét mennyi budapesti leánynak az eltűnése terheli, azt majd csak a vizsgálat fogja kideríteni. Mert végre hurokra került az elegáns leánykereskedő.

Abdul Naszim szokásos európai körutjában eljutott Németországba is és ellátogatott Wandsbeckbe. Az ottani Alexander-Penzióban lakott s ott ismerkedett meg Herding Amáliával, aki egy Kopenhágra melletti városka lelkészének. Heiding Olafnak a leánya. A rendőrség kinyomosta a szökevényeket és a leánykereskedőt letartóztatta.

Bebizonyosodott, hogy a fiatal dán leány teljesen Abdul Naszim hatalmában állott és hipnózissal hatott a leányra s rábirta: menjen vele Törökországba. Kiderült az is, hogy Abdul Naszim egyike a legveszedelmesebb leánykereskedőknek.

Öngyilkos kísérlet a szegedi korzón.

— Az asszony kálváriája. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 14.

Tegnap délben nagy riadalom támadt a szegedi korzón sétálók között. Megjelent ugyan is egy jól öltözött, alacsony termetű, fiatal leány asszony, izgatottan revolvert rántott elő zsebéből és maga ellen fordította. A kellő pillanatban észrevette a dolgot Tóth János fésűs, aki ép azon a sarkon állt, ahol az asszony öngyilkosságot akart elkövetni. Odaugrott hozzá, megragadta az asszony karját és kicsavarta a kezéből a revolvert. Közben rendőrök jöttek elő s mikor az asszony meglátta őket, ijedten kiáltott:

— Hagyjanak meghalni!

„Bevitték a főkapitányságra, de a nagy izgalom annyira megviselte, hogy nem tudott szóhoz jutni. Halálsápadtan leült egy székre és néhány pillanatig ájultan maradt. A kezéből egy kékkoritékos levélke esett a földre.

Mikor magához tért, kikérdezték Elmondta, hogy Pécsy Antalnénak hívják, két esztendeje él Szegeden és az kergette a halálba, hogy egy postatiszt legutóbb már elhagyta őt és nem akarta többé viszonzni a szerelmét.

Maga a szerelmi története nem mindennapos. Két évvel ezelőtt az asszony még Budapesten élt az urával, akinek a villamosvasutnál főellenőri állása van. Az asszonyt a szerelm kergette Szegedre egy postatiszt után. Ennek a története tizenhárom evre nyulik vissza. Klinkó József postatiszt akkor még Budapesten volt és Pécsyknél lakott. Szerelmi viszony fejlődött ki közte és az asszony közt, de a férj nem tudott róla sokáig. Néhány évvel ezelőtt Klinkót Szegedre helyezték. Az elutazásáig szüntelenül ostromolta Pécsyét, hogy hagyja el az urát és váljon el tőle, mert mihelyt letette a vizagát és előléptették, feleségül vesszi őt. Az asszony szerette a fiatalembert és könnyen hajlott a szóra. Két esztendővel ezelőtt, sok ostromló levél és ígerek után, az asszony elhagyta az urát és Klinkó után jött Szegedre, ahol közös háztartásra léptek. A kereset azonban nem fődzötte a kiadásokat úgy, hogy az asszony kénytelen volt cselédkönyvet váltani. Egyik szegedi uriasasszonynál, mint házvezetőnő kapott alkalmazást. A postatiszt azonban időközben elhidegült az asszonytól, megszüntette a közös háztartást és külön lakást vett föl. Két héttel ezelőtt tette le a postatiszti vizagát, mire előléptették. Mikor az asszony több ízben megjelent nála és könyörgött, hogy ne tartsa el magától, ő elutasította az az asszonyt azzal, hogy cselédsorban álló nőt nem vehet feleségül. Legutóbb pedig, néhány nappal ezelőtt, mikor az asszony újra felkereste őt, nevetve nézte végig a rimázkodásait. Az asszony erre a végsőre szánta el magát. Valahonnan revolvert kerített elő, levelet írt a rendőrségnek és a nyílt utcán, a posta palotával szemben agyon akarta löni magát. A fájdalmas hangú levél a következő:

Tisztelt Rendőrség!

Megboosátásukat kérem végzetes tettomért. Nagy elhatározással megyek a tulvilágra. A végzetes kétségbaesés adta a kezembe a fegyvert, mert sorsomat tovább elviselni nem bírtam. Egy kegyetlen férfinak lettem az áldozatává, akit Klinkó Józsefnek hívnak. Ő volt mindennek az okozója. 97-ben nálam lakott Pesten és addig bosszult, míg végre sikerült neki a férjemtől elcsábítani. Leveleket írt hozzám és nagy boldogságot ígért akkor, ha elhagyom az uramat és eljövök hozzá Szegedre. Két esztendője, hogy idejöttem. Soha nem tértem le a tisztesség utjáról és csak

hogy jól élhessünk, inkább elmentem házvezetőnőnek, csak hogy megnyerjem irántam az ő becsülését. A múlt év tavaszán észrevettem, hogy érzelmeimet már nem viszonozza. Ha hívtam, mindenkor talált kibívót, később pedig már szóba sem akart velem állani. Legutóbb már nem volt se állásom, se pénzem, drága holmikát és ékszert tettem ezután zálogba, hogy megélhessek. Tessék megnézni a ódúlatát! Küzdöttem érte és amikor elmentem, hogy miből tartom fenn magamat, gúnyosan nevetni kezdett. Ekkor én is megharagudtam és gondoltam, egye meg a fene ott, ahol van. Nem lehet leírni, mennyit szenvedtem pár nap óta. Éjszakákon át sírtam, míg végre megfogott az a gondolat, hogy csak a halál válthat meg a szenvedéseimtől. A táskámban van egy fénykép, az ő fényképe, avval együtt temessenek el. A holmijaimat, ágyneműeket, butort és a ruháimat Zurénának hagyom. (Oroszlán-utca 8.) A halál angyala megvált engem az én szenvedéseimtől. A kétségbeesés adta a kezembe a fegyvert. Isten önkkel.

Szeged, július 12.

Péczy Sándorné.

Eddig a levél. A rendőrségen eltekint a „kétségbeesés fegyverét.” Régi rossz, forgópisztoly volt s amint utóbb megállapították, nem is sültetett volna el. Egy golyóra volt csak megtöltve. Forogni se foroghatott volna, olyan berendezésű volt. Az ügyeletes rendőrkapitány meg is jegyezte az asszony előtt:

— Önnek szerencsése van. Nézze, még ki sem lőhetne volna a golyót, olyan rossz ez a szerencsém.

— Nem is tudtam, hogy becsaptak vele — szót távozóban nevetve a szerelmes asszony.

HIREK.

Bonyodalmak egy hagyaték körül.

— 21.000 koronás hamis követelés. —

Távirati tudósítás.

Arad, július 14

A nagyváradi rendőrség rejtélyes ügyben vesette be a nyomozást. A napokban elhunyt dúsgazdag nagyváradi polgár, Kugler Albert vaskereskedő hagyatéka körül keletkeztek bonyodalmak, amelyek a rendőrség közbelépését vonták maguk után. Arról van szó, hogy egy előkelő nagyváradi cég — amelynek nevét a rendőrség egyelőre titokban tartja — olyan követeléseket támasztott a hagyaték ellen, amelyek meg nem állhatnak s amelynek a rendőrség nyomozó közeget is akcióba szólították. Már pártal alá vették a közjegyzőnél letétbe helyezett iratokat s egész este folytak a kihallgatások a rendőrségen.

Kugler Albert hagyatéki ügyeit Mészáros Mihály kir. közjegyző intézi. A főörökös, ifj. Kugler Albert az osztrák-magyar bank aradi fiókjának volt főtisztviselője, aki Szegeden lakik s ma délután szíve háza szállította az a távirat, amely arról szól, hogy a hagyaték ellen gyanús követeléseket támasztott egy nagyváradi cég. Huszonnyolc koronát követel az állítólag általa szállított árukért, a dolgot azonban különösen teszi az a körülmény, hogy azokról a bizonyos árukra a házbeliek mitsem tudnak. Az eset akkor vált gyanúsá, mikor a közjegyző irodájában fedették, hogy a követelésben szereplő tételek egyike a Kugler halálát követő napról van kelteve. Ez a végtelen tévedés felkeltette az érdeklődést a követelés egész valódiságának megállapítására nézve s akkor látták, hogy fölülte gyanús az egész ügy.

A Nagyváradra érkezett ifj. Kugler Albert Medvigy Gábor dr.-ral együtt aztán ma délután fölkereste Eleméry kapitányt, a bűnügyi osztály vezetőjét s jelentést tett a Kugler-hagya-

ték ellen benyújtott követelés vitás voltáról s kérte a vizsgálat bevezetését. Eleméry kapitány nyomban fölkereste Mezey Mihály közjegyzői irodáját s lefoglalta a vitás számlákat és irásokat.

Még ma hozzákezdtek a kihallgatásokhoz s a kapitány legelőször is a dologban elsősorban érdekelt kereskedőt idézte föl a rendőrségre. A kereskedő kijelentette, hogy pusztán tévedésről van szó, a követelések tényleg fennállanak s ragaszkodik azok kielégítéséhez.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 15-én az időjárás: változékony, sok helyütt csapadék, zivatarok, hűvösebb.

— Orth János hagyatéka. Bécsből jelentik: József Ferdinánd főherceg, miután Orth János holtta nyilvánítását már legközelebb hivatalosan is ki fogják mondani, most hozzáfogott az örökség rendezéséhez. Örökségeinek legnagyobb részét az orthoni kastély és az ehhez közelebbi tengeri kastély adja. A kastélyt Orth János még 1869-ben szerezte meg nagyatyja Lipót toskániai főhercegtől 21.000 forintért. Orth János édesanyja, Mária Antónia főhercegnő, csinos kis nyaralót építtetett a kastély mellé és ennek elkészítése után, 1876-ban, fiának János Szalvátor hercegnek engedte át a kastélyt. Később, 1879. év januárjában Orth János megvásárolta az orthoni tengeri kastélyt is, amelyet azután a herceg tökéletesen átalakított. Az orthoni kastélyt mind mai napig igen sokan látogatják, mert rendkívül sok érdekes látnivaló van benne. Azokban a szobákban, amelyekben az eltűnt főherceg lakott, még most is változatlanul áll a berendezés. A többi lakosztályt magánlakásoknak adták ki. Az orthoni birtok igen sok kézen ment át, míg a hercegi család tulajdonába került. Még 1597-ben Gmunden városé volt, de később II. Rudolf császárnak 90.000 forintért eladták. A kastélyt különösen a környező és óriási kiterjedésű erdőségek tették értékesé. A császár teljesen kijavította a kastélyt. 1625-ben Herberstorf Adám gróf vásárolta meg az egész birtokot. — A későbbi években a Salburg grófok vették át. Majd I. Lipót vette meg 180.000 forintért. Néhány évtizeden keresztül volt császári tulajdon, míg a Tossana hercegi család vette meg. A legtöbb gondot Orth János fordította a kastélyra. Művészi ízléssel és nagy szakavatottsággal valódi paradicsommá varázsolta a kastélyt. Mind a két kastély még ma is igen jó állapotban van, bár több mint husz esztendőn keresztül alig is fordítottak némi kis gondot rá. József Ferdinánd főherceg legközelebb meglátogatja kastélyait és nagy kiterjedésű birtokot is vásárol szomszédságukban.

— Justh Gyula nyaralása. Budapestről jelentik: Justh Gyula a legközelebbi napokban elhagyja a fővárost s Karlebadba utazik. Justh-nak ugyanis gyomorbetegsége van s orvosai diétát rendeltek. Éppen ez az oka annak, hogy ma Justh Gyula levélben kimentette magát Berseviczy szőlőbédjéről.

— Politikai affér. Sátoraljúj helyről jelentik: Buzs Barna, volt országgyűlési képviselő a választások lezajlása után állandóan támadja lapjában Mecser Gyula főispánt, mert állítólag ő az oka, hogy megbukott. Mecser főispán veje, Gortvay Aladár főszolgabíró tegnap fölkereste Buzs Barnát a lakásán, hogy ha alapítványt támasztásait folytatni fogja apósa ellen, ugyest tettelegesen insultussal fogja megtorolni. Erre Buzs Barna provokálta Gortvayt, aki rögtön magneverte segédeit. A párba ma, vagy holnap megy végbe.

— Új cégjegyző. Az aradi első takarékpénztár igazgatósága közli az érdekeltekkel, hogy Laczay Gyula főkönyvelőt cégjegyzői jogosultsággal ruházta fel. A kitüntetés az intézet régi szorgalmas tisztviselőjének érdemeit honorálta.

— Magyar orvos az Ehrlich szérumról. Ehrlich tanár csodálatos gyógyszerének tanulmányozására Magyarországról először Roth Alfréd dr., az ismert bőrgyógyász és Török Lajos dr. budapesti orvosprofesszor első aszisztense utazott ki Berlinbe, hogy a szer hatását tanulmányozza. Roth doktor, aki a napokban érkezett haza és kísérletezéseit Budapesten is folytatja, fővárosi tudósítónk előtt a következőket mondotta Ehrlich preparátumáról, annak alkalmazási módjáról és tapasztalatairól:

— Az a határtalan feltűnés, amelyet azok a hírek keltek, amelyek beszámoltak azokról a feltűnő eredményekről, amelyeket Weichselmann és mások az Ehrlich-féle új szifilis ellenes gyógyszerrel elértek, arra késztettek, hogy tanulmányozás végett Berlinbe menjek. Az az idő, amely a szer alkalmazásától eltelt, tulajdonképpen még teljességgel rövid arra, hogy a kérdés a nagy közönség előtt tárgyalású. Nevezetesen az a kérdés, hogy az új szerrel többet várhatunk-e, mint a régiektől, amelyekkel tudvaleg a szifilist szintén véglegesen kigyógyították. Ez a kérdés még semmiképpen sem érett meg. Épp úgy nem érkezett még meg az ideje annak, hogy az új gyógyszer módját kivigyék az ambulans praxiszba. Nemcsak az új szer hatásának tanulmányozása, hanem a betegek érdeke is azt kívánja, hogy egyelőre csak kórházi, klinikai és szanatóriumi kezelésre szorítsuk az új szer alkalmazását. Hiszen rendszerint az injekciót láz és erős fájdalom szokta követni. Annyi már most is kétségtelenné látszik, hogy az új gyógyszernek a szifilis ellen nagy hatása van. Bizonyos kivételes esetekben, amelyekben a tapasztalatok szerint a higany nem mutatkozik hatékonynak, jótékony hatást fejt ki és az elváltozások gyógyulását okozza. Ez még nem jelenti a végleges gyógyulást. Azokban az esetekben, amelyekben a mindennapi praxiszban találkozunk, körülbelül olyan a hatása, mint a higanynak. A visszaeséseket egy injekció nem akadályozza meg. A német vizsgálat ezekre az esetekre vonatkozólag azt állítja, hogy a betegek nem kaptak kellő erősségű dózist. Csak hosszas tapasztalatok fogják megvilágítani az új gyógyszer hatásának értékét és kivételének mértékét. Mi a magunk szerzett tapasztalatok alapján meg fogjuk indítani a vizsgálatot a poliklinikának. A kezelés injekció alakjában történik a hasizomzatba. Maga az injekció fájdalommal nem jár, de utána a beteget láz gyötri és fájdalmakat érez, amelyek kiterjednek az egész inficiált lábszárra. Néha ezek a fájdalmak csak 3-4 nap alatt gyógyulnak.

— Nem lesz vas munkás kizárás. Egy fővárosi estilap írja: Kettő munkálkodnak közre, hogy a vas- és fémpipari munkások kizárása ne következhesse be. Elsősorban a munkások s másodsorban a gyárosok. A nagyipari vállalatok tulajdonosai a lehető legerélyesebben szállnak szembe a hevesvérék meggondolatlanosságával. Akadtak a gyárosok közt, akik kijelentették, hogy utolsó fegyverükkel is élni fognak s leleplezik azokat, akik rejtett céllal kasszafőrszéle akarják vinni a gyári vállalatokat. A munkások még minden kizárás ürügyére rákeppintettek. Megjegyeztük, hogy a gyáriparosok hivatalnokai között is igen sokan vannak, akiket a kizárás szolidaritásba hajtana a munkásokkal. Maga a kereskedelemügyi kormány is azon munkálkodik, hogy a kizárás veszedelmét az országunk erről a hatalmas iparáról elhárítsa.

— Erkölcszetlen üzelmek. Münchenből jelentik: Az itteni postaigazgatóság ma 25 sürgőshordót és kiegészítő postai alkalmazottat becsatolt el a szolgálatból, mert kiderült, hogy ezek előkelő uraknak szolgálatot tettek erkölcszetlen üzelmek lebonyolításánál.

— Gyilkossággal vádolt mostoha. Mármaroszigetről táviratozzák: Czeppelezauer István tizenöt éves tanulót halva találták szüleinek lakásán. A fiúnak három helyen be volt hásva a koponyája. A sérülések, amint megállapították, éles fejszétől származnak. A fiu mindig vidám és kitűnő tanuló volt. A vizsgálatot megindították és megállapították, hogy a fiu erőszakos halállal mult ki. Beigazolást nyert, hogy mostohaanyja, Czeppelezauer Gusztávné felsővisói kereskedő felesége rosszul bánt a gyermekkel, ütötte-verte és gyűlölettel volt a fiu iránt. A gyanúkok és a szomszédok bevallása alapján, akik a gyermek jajkiáltásait hallották. Czeppelezauer Gusztávnét gyilkosság vádja alapján letartóztatták. Czeppelezauernek tagadja, hogy ő verte agyon a gyereket és azt mondja, hogy a fiu saját magát ütötte agyon fejszével. A boncolás adatai után Czeppelezauernek fogva tartották a rendőrségen és a vizsgálat befejezésével bezáratják a mármaroszigeti törvényszék fogházába.

— A betörő jogász elszállítása. Mint lapunk tegnapi számában jelentettük az aradi rendőrség táviratilag értesítette a kolozsvári kapitányt, hogy Székely József jogszigorlót, akit Kolozsváron elkövetett betörés miatt köröztek, letartóztatta. Az értesítésre ma Aradra érkezett Láng Oszkár kolozsvári rendőrtisztviselő és egy detektív, akik aztán Székelyt ma este Kolozsvárra szállították.

— A letartóztatott ügyvéd. Budapestről jelentik: Világossy ellen ma újabb feljelentések érkeztek. Felesége szül. Hundonell Ilona, aki elváltan él az urától, ma levelet írt Hets Ödön dr.-nak férje ügyvédjének; kéri az ügyvédet, hogy menjen el Esztergomba, ott is mozgáson meg mindent és tegyen pénzzé minden pénzzé tehető, csak hogy a család megmeneküljön a szegyénytől. Az asszony nem is tudja, hogy férje le van tartóztatva. Hets Ödön dr. egy újságíró előtt a következőleg nyilatkozott:

— Az eset egyelőre nagyon komplikált, de azt hiszem rövid idő alatt sikerülni fog Világossy vagyoni viszonyait rendezni. Már eddig is több vállalkozótól kaptam ajánlatot, akik hajlandók Világossy birtokait 650 koronájával parcellázni. Ha a kár megtérül, kilátás van arra, hogy védelemet szabadlára fogják helyezni. Azt hiszem a napokban döntő fordulat fog az ügyben beállni. Világossyt a fogság egészen megtörte. Kétségbeesetten jarkál fel-alá s mindig a családját, a gyermekeit emlegeti.

— Hazaküldték Amerikából a véglegye után. Piskolt biharmegye községbe megtört, agyongyötört leány hosszú útról tért haza tegnap. Zsámboki Mari hetekkel ezelőtt Amerikába indult, hogy ott lakó sógerát, Budai Dömötört, folkeresse. Tizenhárom és nála letelepedhessék. Minden tekintetben megfelelt Zsámboki Mari a kivándorlási szigorú törvénynek, sőt az amerikai törvények sem akadályozhatták bevándorlását. Volt elég pénze és teljesen egészségesen érkezett meg Elis Izlandra, ahol a bevándorlókat átvizsgálja az amerikai hatóság. Itt azonban a vizsgálóbíró mégis hazatoloncoltatásra ítélte Zsámboki Mari anyját, gyermekeit hordozott a szíve alatt, bár az újján nem volt karikagyűrű. Hazaküldék emiatt, azzal a kijelentéssel, hogy csak akkor engedik az amerikai partra, ha magával hozza az urát, vagy a vőlegényét is.

— Véres szerelmi dráma. Debrszenből jelentik: Goldstein Andor pénségéd már régebb óta szerelmes volt Angyal Máriába, akivel jegyet is váltott. Pár héttel ezelőtt a leány atyja hazajött Amerikából s amikor tudomást szerzett a jegyváltásról, megtiltotta a leányának, hogy Goldsteinnal érintkezék. Goldstein tegnap felkereste a leányt, s amikor ez kijelentette előtte, hogy többé tudni sem akar róla, kirántotta revolverét, azzal többször a leányra

lőtt, majd pedig önmagát lőtte föbe. Mindketten meghaltak.

— Szerencsétlenség egy templomépítésnél. Hódmezővásárhelyről írják: Hónapok óta építik az új unitárius templomot, ahol állandóan 60-70 munkás dolgozik. Tegnap, a boltozatnál mintegy tizenöt méter magasan, a legfelső állványon dolgozott Méray Lujza 17 éves leány. A téglát rakosgatta. Sem a munkások, sem Szabo Lajos főpallér nem vették észre, hogy a legfelső csúcson mintegy hét mázsa téglát van felrakva. Egyszerre rettenetes robaj hallatszott, a legfelső állás deszkája átszakadt és Méray Lujza az óriási magasságból lezuhant. A téglák a többi állásokat is átszakították. A leány haldoklik. Sokan megebesültek.

— Árvaházi ülés. A városi árvaház igazgatóválasztmányáé péntek d. u. 4 órakor a városháza tanácstermében ülést tart, melyre a t. tagokat meghívott. Varjassy Lajos, igazg. vál. elnök.

— Náder I. késműves, Arad (Minorita-palota.) Közelgő fűrdőidény alkalmából értesitem az úri hölgyközönséget, hogy megérkeztek a legfinomabb, legélszerűbb hajszűtő vasaim, u. m. ondolirozó, kreppelő és hajfordorítók, melyeket mai naptól legutányosabb árak mellett árusítok el. 1891

— Francia likörök legbiztosabb készítésére — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillé, Vojtek és Weisznál. 279

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvényél, cukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatása.

Természetes vasmentes savanyvíz.

Kapható ásványvízkorlatokban és gyógyszerárakban. Salgó-Lipóci Salvator-forrástól, Budapest, Rudelfrakp. 6.

SCHULTES ÁGOST

TARKASÁGOK.

(Utazás a hegyek közt.) Kocsia megy Szászrégen felé egy aradi mérnök, olyan uton, a mely csupa hegy-völgy. Székely fuvaros vitte, akinek két kis lovacska vigán poroszkált, mikor lefelé kellett menni, de nagyon nehezen húzott, mikor a kaptató következett. Így aztán egyszer, mikor leértek a völgybe és megint fölfelé kellett menni, így szólt a mérnökhöz a fuvaros:

— Szállj le, német.
A mérnök szó nélkül leszállt és felgyalogolt a kocsit mellett. Fenn azt mondja a székely:

— Ül fel, német.
Azontul így ment ez végig. — Lent a völgyben:

— Szállj le, német.
Fönn a hegyen:

— Ül fel, német.
És Szászrégenig szabályosan váltakozott a szálljenem és az ülfelelem, aszerint, hogy hegynek ment-e a kocsit, vagy völgynek.

Megérkeznek Szászrégenbe.
— Mi jár magának? — kérdi a fuvarostól a mérnök.

— Két forint.
Elővesz erre a mérnök a zsebéből kuszhatost és két csomóba rakva őket, olvasni kezd:

— Ül fel, német, szállj fel, német, ül fel, német, szállj fel, német...

Az „ül fel” volt az egyik csomó, a „szállj le” volt a másik csomó. Mindenik csomóba két hatos jutott. Mikor aztán ki volt olvasva így a két forint, fogta a mérnök az egyik csomót és odaolta a fuvaros elé, mondván:

— Ül fel, német.
A másik csomót pedig beáporította és mebrevegta, mondván:

— Szállj le, német.
Azzal elment.

(A vicinális.) Egyre-másra államosítják a helyi érdekű vasutakat: kiveszöfölkben a történetek, melyek a „kávédaráló”-ról szólnak. Mint fehér hollót üdvözöljük hát — est a vicinális történetet, melyet a szomszédos megyéből kaptunk. Olyan helyi érdekű vasuton történt, amelyet még nem váltott meg az állam. Ezen a vonalon a forgalmat még a régi patriarkális csigalassúsággal bonyolítják le.

Megy, megy a kis vicinális, egyszerre csak megáll a nyílt pályán. Az utasok ijedten dugják ki fejüket az ablakon. Sehhol semmi. A kalauz rohan előre a gép felé.

— Mi az, mi történt? — kérdik tőle.

— Semmi, kérem, semmi! Csak egy tehén. Nem akar lemenni a sínről. Mindjárt lekergetjük!

Öt perc múlva elindul a vonat. Félóráig zakatol előre, akkor aztán megint megáll a nyílt pályán. Ijedtség, szaladgálás.

Egy utas gunyosan szól oda a kalauzhoz:

— Talán most egy másik tehén állja a vonat utját?

Mire a kalauz, őszintén:

— Nem uram. Most megint ugyanaz a tehén állott a gép elé...

Nemess Zsigmond mesélte el a másik vicinális-esetet:

Vidéken volt dolga, olyan helyen, ahová csak vicinálison lehet utazni. Mikor visszafelé jön, siet, mert már háromnegyed három s a vonat délután háromkor indult a menetrend szerint.

Nagy lihegve érkezik az állomási épülethez, pontban hat perccel három előtt és rémülten látja, hogy a vonat prűszkélve indul kifelé az állomásról.

Odareham az állomásfőnökhöz:

— Kérem, miocsa dolog ez? A vonat már elment, pedig még nincs is három óra!

Epp készül sühögenni, lármázni, igazságtalanságról beszélni, mikor a főnök mosolyogva nyugtatja meg:

— Kérem, ne téssék félreérteni a dolgot. Ez még a reggeli nyolcórás vonat...

TORVENYKEZÉS.

A halottrabló rendőrkapitány.

— Megfigyelés alatt.

Távirati tudósítás.

Arad, július 14.

A nagyikindai szenzáció! s somoru hősöknek: Vlachovits János rendőrkapitányának ügyében valami titokzatosság, lappang. Burkoltan többször beszéltek arról a nevetség és tarthatatlan vádról, hogy a halottrabló kapitányt barátai mindenáron meg akarják menteni. Ha ez magába véve, ilyen ridegen nem is valószínűség, mégis tény, hogy a család és az ismerősök mindent elkövetnek. Egy újságíró utána járt az ügynek és sikerült is megállapítania azt, hogy Vlachovits címűje nincsen egészen rendben és szükségessé vált megfigyelés. Ezt a vizsgálóbíró egy negatív felelete is megerősítette.

Szentrödy Gábor dr., a nagyikindai törvényszék vizsgálóbírája az újságíró kérelmét, hogy engedje meglátogatni Vlachovitsot, megtagadta.

Nem tehetek eleget kérésének, mert most még a védőügyvédek sem engedem hozzá. Az az ember most borsaszté lelkiállapotban van és nem szeretném, ha apróbb befolyások kizökkentnék a vizsgálatot a már megindult medréről.

A hírlapíró akkor a vizsgálóbírótól újra megkérdezte, hogy mi lehetett az oka annak, hogy Vlachovits a súlyos bünt elkövette:

— Anyagi zavarok, pénzüvárság, adósság?
A vizsgálóbíró minderre a fejét rázta és halkán csak ennyit válaszolt:

— Nem, nem, nem.

— Hát akkor micsoda? Talán elmezavar?
Szentródy erre a kérdésre nem felelt semmit. Összehuzta szemöldökét és Yólnézett a levegőbe.

— Tehát elmezavar!

Erről vannak meggyőződve maguk az orvosok is, akik most figyelik Vlachovits elméjét. Az orvosok még nem fejezték be a vizsgálatot, amelynek eredménye elé nagy kíváncsisággal néznek a nagyikindaiak: a vizsgálatot vezető, a barátok, az ismerősök, a rokonok, a hitelezők, sőt a kirabolt ember rokonsága is. Mindenki hisz a csodában, mindenki várja azt a valamit, azt a körülményt, amely szabadabbá teszi Vlachovitsot.

§ A telekkönyvvezetők az igazságügyminiszternél. Budapestről jelentik: A telekkönyvvezetők országos küldöttsége tisztelt ma Székely Ferenc igazságügyminiszter előtt kérve, hogy minél rövidebb idő alatt orvosolja azokat a sérelmeket, melyek orvoslását a telekkönyvvezetők már régen sürgetik. A miniszter a következőket válaszolta: Tudom, hogy sok a bajuk nemcsak Önöknek, hanem a jogszolgáltatás más alkalmazottainak is. Sajnos az exlex állapot miatt ezeken a bajokon most nem segíthetünk. Az idén nincs budget és a 1909 es év költségvetésének keretei közt kell mozognunk. Ebben az évben tehát nem tehetek semmit. A jövőre nézve azonban a legjobb reményeket nyújthatom. Legyenek meggyőződve, hogy ami megtörténhetett az minden megtörtént az önök érdekében.

§ Elutasított kegyelmi kérvény. Boku Szévert, az aradi Tribuna szerkesztőjét a nagyváradi esküdtbírószág izgatás miatt 2 hónapi államfogházra ítélte. Boku kegyelemért folyamodott a királyhoz, de kérelmét ma elutasították.

TANÜGY.

(—) A felsőkereskedelmi iskola értesítője. Az államilag segített aradvárosi felső kereskedelmi iskola és a vele kapcsolatos internátus huszonötödik évi jelentését közli Ábrai Lajos igazgató. A nagy gonddal összeállított értesítő először tájékoztatót közöl, majd a tanárok és a tanulók névsorát hozza. Felsorolja a huszonöt év alatt érettségizetteket s végül az igazgatói jelentést közli az intézetről és az internátusról.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

— Sok az eső. A földmivélsügyi miniszter legutóbbi jelentése szerint búzából az idén 5484 millió métermázsa várható. Az időjárás rendellenessége a hivatalos tudósítás kiadása alatt és azóta sokat rontott, így például a tulcsok és határozottan kárára volt és van a kereszben levő kalásznak. A bőséges esapadék hátrányos volta kifejezésre jut a gabonárákban, amennyiben azok emelkednek, ez azonban a gazdák körében nem kelt örömet, mivel ehhez a termés rosszabbodását látják.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, július 14.

Amerika 1-el olcsóbb, jó kereslet, gyenge kínálat. 12 ezer mm. 10—15 fillérrel magasabb.

Az árak 50 kilónként számítva:		Dél- és 2 óral sárlat	
		Dél- sárlat	2 óral sárlat
Buza 1910. októberre	9.30—9.31	9.35—9.36	
Buza 1911. áprillere	9.52—9.53	9.57—9.58	
Rozs 1910. októberre	7.12—7.13	7.13—7.14	
Zab 1910. októberre	7.22—7.23	7.20—7.21	
Tengeri 1910. júliusra	5.51—5.52	5.53—5.54	
Tengeri 1910. aug. ra	5.52—5.53	5.53—5.54	

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Július 14. —

Magyar aranyjáradék 4%	113.20
Magyar koronaárjradék 4%	92.25
Magyar koronaárjradék 5 1/2%	82.75
Magy. földteherm. kötvény 4%	92.50
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	93.50
Magyar nyeregyorsorszeg kölcsön	225.—
Tiszassab. és szegedi sorsjegy kölcsön	156.60
Osztrák járadék papírban	94.—
Osztrák járadék ezüstben	98.75
Osztrák járadék aranyban	116.50
Osztrák koronaárjradék 4%	94.—
1860. évi osztrák államsorajegy	171.—
Osztrák-magyar bankreszvény	18.45
Magyar hitelbank-reszvény	840.75
Osztrák hitelintézeti részvény	671.—
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	741.50
20 frankos arany (Napoleonőndör)	19.06
Német birodalmi marka	—117.42 1/2
London vista	—240.23 1/2
Páris vista	—95.25
20 márkás arany	23.49

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményosarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. július 14.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos új ...	8.50—8.60
76 " " " " " " " " " "	8.60—8.70
77 " " " " " " " " " "	8.70—8.80
78 " " " " " " " " " "	8.80—8.90

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos új ...	8.40—8.50
Rozs új ...	6.45—6.50
Árpa új ...	5.25—5.30
Zab új ...	6.30—6.35
Tengari régi ...	5.40—5.50

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

NYÁRI SZINHÁZ.

Péntek, 1910. július hó 15-én:

Felhő Rózsi és Kertész Mihály vendégfel-
léptével:

Luxemburg grófja.

Operette 3 felvonásban. Írták: A. M. Wilner és Róbert Bedanszky. Fordította: Gábor Andor. Zenéjét szerette: Lehár Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Reneé	Beregi S.	Mencsikoff	Nagyiván I.
Basilovics	Polgár S.	Pavlovics	Gerő János.
Kokozov Stára	Benkóné.	Pélegrim	Belluszky.
Brissard	Kertész M.	Saville	Szabó Lajos.
Didier Angella	Wlassák V.	Boulanger	Szabó L.
Vermont	Felhő Rózsi.	Lavigne	Vihary B.

Kezdete 8 órakor.

URÁNIA SZINHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. július 15-én, péntek:

1. Zeneőrület. Humoros. — 2. A bevásárlás betegje. Kacag-
tató. — 3. Egy cirkusz karrikaturája. Komikus. — 4. Egy
párisi variété parodiája. Bohózat. — 5. Tingli-tangli.
Humoros. — 6. Egy táncosnő pályafutása. Elektép.
7. A kirándulás. Látványos. — 8. A műkedvelő csomakázó.
Bohózat. — 9. A kényelem netovábbja. Humoros.

Előadások délután 1/2 7 órától kezdve.

Helyárak: I-ös hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik
hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Este 9 órakor:

Hogyan mutatunk.

Irta: Goda Géza. Három felvonásban, számos színes vetített
képpel és mozgófényképpel.

Helyárak: I. hely 2 k., II. hely 1 k., III. hely 60 fill., IV.
hely 40 fill.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara
játsszik. — Cukrászda.

Kartellen kívül!

Kérjen csak

Lippafüredi

Apolló-borvizet!

A legideálisabb gyógy-
és üdítőital, amely
borral vagy bor nélkül
élvezhető.

Bugyhajtó, nyálkaoldó, étvágy-
gerjesztő és anyagcserehájtó
bakteriummentes, szénsavdús,
természetes forrásvíz!

Literje csak 12 fillér, 1/2 liter csak 10 fillér.

Ugyanezen ár marad akkor, ha a vevőfél címünkre
palackjait ládáknban, szalmába csomagolva, bérmentve
elküldi. Ha a vevőnek nem volna palackja, úgy felszá-
mitunk 1 literes palackért 16 fillért és 1/2 literesért 10
fillért. Ládaért 1 korona 50 fillér jár. Ha ezeket a vevő-
Lippa állomásra bérmentve visszaküldi, úgy a felszámitott
láda és palack árait visszatérítjük. Ezen árak ab Lippa,
waggonba csomagolva utánvét mellett értetődnek. Egész
vagy fél waggonrakomány, esetleg egész fuvar vételénél,
a forrásnál átvéve, nagyobb árengedmény. 2613

Délmagyarországi kizárólagos A Lippafüredi Apolló-borviz
eladási hely:
Lukács Ignác. Arad, Petőfi-
utca 10. szám. Kutkezelősége:
Lippa, Temes megye.

Mint a napnak sugara

a fűre, úgy hat az üstben a mosásnál a

Persil

a ruhára 1/2 óra főzésnél.

Vakítóan fehér fehérnemű!

Dörzsölés nélkül! Kefelés nélkül!
„Persil” dacára csorítás hatásának nem tartalmaz
Clort, sem egyéb a ruhára ártalmas alkotórészt,
amelyért kezességet vállal a gyáros.

Fabrik: Gottlieb Voith, Wien III.

Mindenütt kapható.

2688

Értesítés!

Tisztelettel értesítem a n. 6.
közönséget, hogy a mai kor igé-
nyeinek teljesen megfelelő

vízvezeték, szerelő és bá-
dogos üzletet nyitottam.

Amidőn biztosítom a n. 6. kö-
zönséget arról, hogy bármennyű
e szakmába vágó munkát a leg-
nagyobb szakértelemmel, lelkiis-
meretesen és szolid árak mellett
elvállalok. Kérem szíves pártfogá-
sukat, tisztelettel 2422

Czitrom Adolf,

Arad, Atzél Péter-utca 1. szám.

Telefon 761. sz.

Ujjonnan berendezett üzletemben

a legújabb divatu I. Hüekel és Böhm-
féle legkifinomultabb minőségű valódi nyul-
szőrből és sajtát készítményű

Tavaszi és Nyári

kalapjaimból

nagyválasztéku raktárt tartok.

Női model szalmakalapok nagy raktár.

Ugyisintén panama és más kalapok
festését, javítását és tisztítását jutányos
áron elfogadom, cilinderek vasalását azon-
nal eszközölöm.

A t. közönség szíves pártfogását tisz-
telettel kérem. 531

Bittenbinder Konrád

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Nem kell reklám!

Mert mindenki tudja, hogy a

temesvári ernyőgyár raktárában legolcsóbban szerezhethi be

ernyő és fűző szükségletét.

Javítások olcsón és pontosan eszközöztetnek.

Arad, Központi szálló mellett. (Andrássy-tér 20.)

Varga D. Dani.

1462—910. sz.

A béli járás főszolgabirójától.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Alulírott főszolgabíró, mint a bél-, t.-káránd—határszéli vicinális közut elnöke a nevezett ut 3100 km.-nél építendő 7-0 m. nyilású, egy járatú, kőalépitményű vasgerenda hosszartóshíd építési munkálatainak biztosítása céljából, nyilvános írásbeli versenyárgyalást hirdet.

A versenyárgyalás 1910. évi augusztus hó 6-án, d. e. 11 órakor alulírott főszolgabíró hivatalában Bél községben tartatik meg; a szabályszerűen kiállított „Ajánlat a Bajka patak hidra” jelzéssel ellátott, pecséttel lezárt borítékban elhelyezett ajánlat fent jelzett határidőig, alulírott főszolgabíróhoz adandó be.

Az ajánlathoz 230 kor. készpénznek, vagy óvadékképes értékpapírnak bármely adóhivatalnál történt letételét igazoló nyugta hivatalos másolata csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó iratok alólírott főszolgabíró, vagy a vicinális közuti mérnök hivatalában (Nagyvárad megyeháza) megtekinthetők.

Ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak, alólírott főszolgabíró tartatja magának a jogot, hogy az ajánlatok között, az ajánlott árakra tekintet nélkül, szabadon választhasson.

A vállalati összeg 1/3 része a munka átadásánál, 2/3 része az 1910. év folyamán lesz 6% esedékes kamattal kifizetve. Ugy az építkezés, illetve a munka teljesítése mint a versenyárgyalási eljárás tekintetében a 83000—907. B. M. sz. közszállítási szabályrendelet rendelkezései irányadók.

Bél, 1910. július hó 11-én.

2699

Ertsey,
főszolgabíró.

V. 2281/4. 1909.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közbirré teszi, hogy az aradi kir. törvényszék fenti számú végzése által Uj-Arad és Vidéki népbank végrehajtató javára 180 kor tőke és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 610 koronára becsült butorokból álló ingóságok nyilvános árverés uján eladtnak.

Mely árverésnek a helyszínen, vagyis Aradon, Pöntenberg Ernő u. 16. és folytatólag Csiky Gergely-u. 7 sz. a. leendő eszközlésére az 1910. július hó 21-ik napjának délutáni 4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1910 július hó 6-ik napján.

Török Dénes,
bíróági végrehajtó.

2720

Modern, szolid jégszekrények

bentések, mészárosok, vendéglősök és magánháztartások részére legjutányosabban szereshetők be

Husserl Manó

Jégszekrénygyárban 2051

Arad, Szt.-Pál-u. 11. Telefon 348.

Különlegesség

szonny és legnyomású sörkimérő szekrényekben

Értesítés!

Van szerencsém igen tisztelt vevőimet és az urihölgy közönséget értesíteni, hogy Arad, Zrínyi-utcában Amtman M.-né cég alatt

női kalap divattermemet

személyes vezetésem alatt megnyitottam.

Legújabb divatu tavaszi modell kalapjaim megérkeztek, igen kérem szives további pártfogásukat.

1075 Tisztelettel

Amtmann M.

női kalap divatterem.

Gyászkalap állandóan raktáron.

Fontos tudni, hogy
lakásváltoztatás
alkalmából a

Raport

fém tisztító szer nem nélkülözhető.

RAPORT: tisztít ajtó, ablak, kilincseket és mindennemű fém-tárgyakat, gyertyatartókat, villany- és légszusztereket, ezüst és aranytárgyakat.

Magyar gyártmány.

Kapható
minden jobb üzletben.

Vojtek és Weisz

gyógyáru nagykereskedés

— ARADON. —

Jyükszemétől

mindenki megszabadul a Hajos-féle Anagallin használata által, nem piszkál, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt 70 fillér. 421

Szab és kézizzadás

azonnal és teljesen elmulik ha az izzadó részerek „Peppo”-al eceteljük. A mirigyeket kiszáritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. — Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „Phenolsav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskának még a pöttyeit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. Egy üveg ára 70 fillér.

Hajvesztő

„Depilor”. E csodabátásu szerrel minden oly helyről, ahol a hajnövés alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ára utasítással együtt 1 korona.

Ídeális

legjobb, legtartósabb gummi óvszer a „NITER”. A világ legjobb preservativa. — 6 darab egy eredeti dobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD, Andrássy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

ARAD HIRDETESEK.

Kiadó

egy szép három szobás utcai lakás, zárt folyosóval, augusztus hó elsejével. Bővebbet kiadóban. 2719

Befőzni való ringló

kapható a városi kertészetben. 2721

Alkalmi vétel.

Egy darab régi olajfestmény, használt ládák többféle nagyságban, 52 darab vasuti bükk-talpfa 2 $\frac{1}{2}$ méter hosszú és 30 tekercs fedéllemez olcsón eladó Rubinstein Mór szállítónál. 2723

Üzletáthelyezés.

Eisele János Koronás Áruháza Arad, Forrai-utca Gr. Hunyady-féle palotába helyeztetett át. 2874

Kovaszinon

egy kis hold termőképes szőlő eladó. Bővebbet Sarkad, Választó-utca 23. 2673

Modern garcon lakás

mely 2 szobából, előszobából és fürdőszobából áll, (teljesen különálló ház) november 1-re kiadó Révay-utca 9 szám alatt. Értekezni lehet az udvarban. 2682

Lippán,

a fő-utca legforgalmasabb helyén pékműhely és díszhelyiség azonnal kiadó. Bővebbet özv. Weisz Rózánál, Lippán. 2697

Lampion, Confetti

legolcsóbb árban. Crépe papírok a legdivatosabb színekben. Nyári Dívtalbam 60 fillér Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. Telefon 517. 167

Kész kerekeket

17-8-9 kor., hajlított löcsöket kor. 1.20-1.40, és mindefféle kocsi-alkatrészeket jutányosan szállít Geiszl jármű- és faáru-gyár Miksa-utca 2-3. 2504

Irodai kisasszonyt

keres Bettelheim K. utóda gőzmosó intézet Aulich Lajos-u 2. 2711

Csinos,

kisebb családnak való ház 4-5 szoba, fürdőszobával és mellékhelyiségekkel, valamint kerttel azonnali megvételre és bevonulásra kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. Comfortabel jelige alatt. 2712

A nyaraló és fürdőző

közönség figyelmébe ajánlom 90 ezer kötetes kölcsönkönyvtáramat. — 30 000 kötetes zenekölcsönző intézet — Confetti és lampionok legjutányosabb forrása. — Olcsóságok levélpapírosban. Üzleti könyvek: Strazzák stb. nagy raktára. — Irodai kellékek és írószerekben különlegességek. — Antiquarium. Kerpel Izó könyvkereskedése Aradon. Telefon 885. sz. 525

Ha cigarettázik

használgon Progress szivarkahüvelyt. 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Malomispán,

ki mint ilyen évekig szolgált egy malomban, jó bizonyítványokkal ellátva, ajánkozik azonnali belépésre. Cím a kiadóhivatalban. 2714

Olcsó pénzt

közvetit tisztviselő-, váltó- és jelzálog-kölcsönökre, továbbá minden elfogadható érték 70%-aig. Wéber Károly bankbizományos, Világos. Telefon szám 20. 2473

Használt

ó l o m
megvételre kerestetik

Fél munka!
Kétszeres eredmény!
Dr. Oetker
sütőporának

használatnál ezek a legzsembedtőbb előnyök: dr. Oetker receptje szerint a tészta sokkal könnyebben dagasztódik s 1 óra múlva előtűnk áll a szépen kelt, illatos sült kuglóf.

As összes készletét nagyobbak, ritkábbak és könnyebben emészthetők dr. Oetker sütőporának alkalmazása mellett.

Egyszeri kísérlet Állandó használatra vezet.

Dr. Oetker készítményeit minden süszi és gyarmatárú üzletben kaphatók 205

Alkalmi vételek és eladások

Ékszer- és ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra és ékszerraktára

Deutsch Izidor

óras és ékszerész
Weitzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételre vagy más tárgyra átcserélhetőnek
TELEFON 438. TELEFON 438.

Csődtömegeladási hirdetmény.

Alulírott csődtömeggondnok ezennel közhírré teszem, hogy vb. Guttmann Izidor aradi rőfös- és rövidáru kereskedő csődtömegéhez tartozó, a csődleltár 1-1643. tételei alatt felvett, összesen 15621 K. 82 f. beszerzési árral bíró és 11016 K. 90 f. becsértékű rőfös- és rövidáruk, továbbá a leltár 1644-1667. tételei alatt felvett 2439 K. beszerzési árral bíró és 2048 K. becsértékű üzleti berendezési tárgyak ajánlati árverésen eladtnak.

Felhívom a venni szándékozókot, hogy a fenti becsértéknek megfelelő 10%-nyi bánatpénzzel ellátott, zárt írásbeli ajánlataikat akár az árakra és üzleti felszerelési tárgyakra külön, akár együttesen 1910. évi július 25-ik napjának déli 12 órájáig nálam adják be.

Az ingók közbenjöttöm mellett bármikor megtekinthetők. Vevő köteles a vételárat és a vételár után III. foku bélyegilletéket 24 óra alatt kezeimhez lefizetni és a megvett ingókat ugyanezen idő alatt átvenni és elszállítani.

A választmány a beérkezett ajánlatok felett 1910. évi július hó 25. napján délután 3 órakor Aradon dr. Mittler Izidor aradi ügyvéd irodájában tartandó ülésen fog határozni olyképp, hogy előbb szóbeli árlejtést tart s azután az írásbeli ajánlatokat pontja fel, fenntartván magának a jogot az ajánlatok közül bármelyiket elfogadni, valamennyit visszautasítani és esetleg az ingóságokat más módon értékesíteni.

Ha a vevő a fenti árverési feltételeknek eleget nem tette, és különösen, ha a kikötött határidőben a vételárat kifizetni vagy az árakat átvenni és elszállítani elmulasztaná, úgy a bánatpénznek elvesztésén felül a megvett árak a vevő kárára és veszélyére fognak értékesítettetni.

Sem a tömeggondnok, sem a választmány nem vállal szavatosságot az eladásra hirdetett árak minősége, mennyisége és ugyanazonosságáért.

Kelt Aradon, 1910. július 14-ik napján.

Dr. Nagy Sándor,

ügyvéd, mint vb. Guttmann Izidor-csődtömeggondnok Arad, József főherceg-ut 12. szám.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD
Budapest, Váci-körút 63.
Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatotok:

Locomoblok és cséplőgépek, benzínmotoros cséplőkészletek, magánjáró gőzgépek, szalmakaszalozók, löhercséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszalógépek, marokrakó- és kővető-aratógépek, szénagyújtók, szén- és szalmaszajtók, boronák, sorvetlőgépek, Planet jr. kapálók, kukorica-morzsolók, szecskavágók, répvágók, darálók, őrlőmalmok, egytemes eczelek, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb mezőgazdasági gépek.

6938

Képviselő és raktár: Magyar Ferenc urnál, Arad.

Aradinyomda részvenytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Berger és Wirth budapesti festékgyáranak festékével.